

JUGOSLOVENSKI

ROTAR

BEOGRAD

BROJ 5 • NOVEMBAR 1937 G.

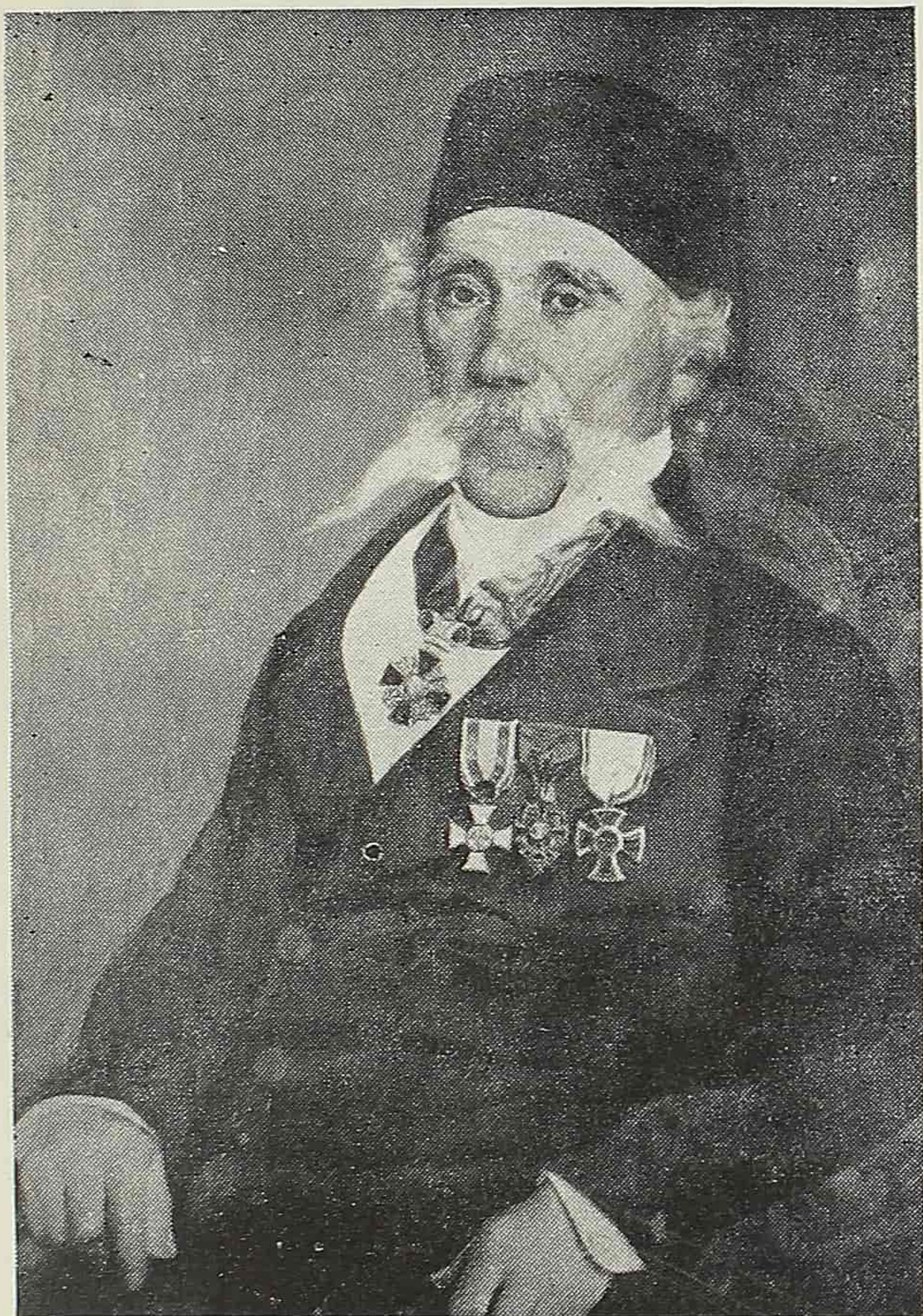
Sadržaj: Vuk Stef. Karadžić

Peto pismo guvernera Stevana K. Pavlovića

Članci: Pismo guvernera 73 distrikta R. I. i odgovor našeg guvernera — Rotarstvo od dra Gudmunder Finbogason, prevod dra A. Jelačića (R. K. Skoplje) — Zasjedanje Evr. Savetodavnog Odbora R. I. u Zagrebu, od Ing. Rad. Alaupovića (R. K. Zagreb) — Zapisnik svečanog banketa u čast E. A. C. u Zagrebu, od tajnika R. K. Zagreb Ing. R. Alaupovića — Charter somborskog i Starokanjiškog rot. kluba, od M. Ž. Pavlovića (R. K. Sombor) — Silosi, od dra Ljub. Božića (R. K. Petrovgrad) — O zbrinjavanju sakate dece, od Luja Harazima, (R. K. Beograd) — O Kanadi (iz R. K. Zagreb) — Receptivni turizam, od Gjure Pany (R. K. Sušak) — Dr. Slavko Milannić (iz R. K. Novi Sad).

Iz rotarskog sveta: iz našeg distrikta:

Promene u članstvu — Rad naših klubova — Prisustvovanje na klupskim sastancima u mes. oktobru 1937 — Pregled hotela u pojedinim mestima gde se rotari sastaju na sednice — Oglasi.

Jugoslovenski rotari

klanjaju se duboko, sa zahvalnim poštovanjem, pred uspomenom živom na

VUKA STEF. KARADŽIĆA

osnivača srpskohrvatskog književnog jezika, polstrekača duhovnog jedinstva
Srba, Hrvata i Slovenaca, preteče današnje državne zajednice

Gl. urednik: STEVANK. PAVLOVIĆ
guverner 77 distrikta R. I. Beograd, Gospodar
Jevremova ulica 39, Telefon broj 24-430

GOD. V

Čekovni račun Jugoslovenske udružene Banke kod Pošt. štedionice u Beogradu br. 51036 / Cena 144 din. godišnje / Pojedini br. staje 12 dinara

IZLAZI KRAJEM SVAKOG MESECA

Peto pismo Guvernera

Beograd, 25 novembra 1937 g.

Mila braćo,

1. **Rotarska poruka.** Setimo se gladnih i ne zaboravimo ozeblu golotinju. Priložimo za sirotinju koliko ko može, neka se našem ličnom blagostanju i nevoljni zaraduju. Budimo korisni drugima i osetićemo veliko zadovoljstvo da smo ispunili svoju rotarsku dužnost.

2. **Prešednik Duperrey u Južnoj Americi.** Južnoamerički rotari nadaju se da će dolazak prešednika Duperrey u Južnu Ameriku doprineti življem napredovanju rotarskog pokreta u ovim krajevima, samo im je ostalo žao što prešednik R. I., zbog nemanja vremena, nije mogao posetiti još veći broj klubova.

3. **Kandidovanje guvernera za 1938-39 godinu.** O ozbiljnim stvarima valja na vreme misiti. Zato je potrebno da se već sada pomišlja koji bi rotar u našem distriktu bio najpodesniji za guvernerskog kandidata. Uspemo li da se što pre složimo na izboru jednog kandidata i izbegnemo veoma neprijatno nadoglasavanje na samoj konferenciji, postići ćemo jedan veliki uspeh.

Skrećem pažnju, da pojedini klubovi za kandidate mogu predlagati samo svoje članove, a niukom slučaju članove drugih klubova.

Klupske odluke po ovoj stvari valja mi dostaviti odmah po njihovom donošenju.

4. **Distriktna konferencija u Beogradu.** Beograd će imati, prema odluci na prošloj distriktnoj konferenciji u Skoplju, ponovnu čast da se u njemu održi iduća distriktna konferencija. Sjajan uspeh prve daje nam puno nade da će domaćinski klub i ovog puta pokazati svoju dobru volju, savršenu organizaciju i urodjeno gostoljublje.

Ali ne samo beogradski, već i svi ostali klubovi iz naše zemlje treba već sada da razviju što veću aktivnost. Preporučujem da se u svima klubovima obrazuju naročiti odbori za proučavanje pitanja i

predloga o kojima bi se eventualno imalo raspravljati na ovom sastanku, pa me o odlukama na vreme izvestiti.

Ovaj bi odbor imao da razvije i najenergičniju akciju, da na ovoj konferenciji svaki klub bude zastupljen sa 100% svojih članova.

5. Klupski sastanci. Dosta je nezgodno što više susednih klubova imaju istoga dana nedeljne sastanke. Da se ne bi izostajalo sa sastanka svoga kluba odlazeći u posetu susednom klubu, bilo bi poželjno da se susedni klubovi dogovore o izmeni dana svojih sastanaka, kako bi se ova nezgoda od istodobnog sastanka ubuduće izbegla.

6. Prisustvovanje na klupskim sastancima. Prema izveštaju Evropskog sekretarijata, za prva dva meseca ove rotarske godine (juli i avgust) najbolju su frekvenciju od sviju Rotary klubova u Evropi, Severnoj Africi i Maloj Aziji, imali ovi klubovi; u Danskoj, sa 70.99%; u Jugoslaviji sa 68.01% i Čehoslovačkoj, sa 63.69%.

Radujući se ovom uspehu i čestitajući našim klubovima, koji po frekvenciji dolaze na drugo mesto, molim ih da ih ovo isticanje od strane Evropskog sekretarijata još više postakne na još revnosniji rad.

7. Rotarska ekstensija. Kao i bivši predsednik R. I. Manier, i predsednik Duperrey, govoreći o rotarskoj ekstansiji izrazio je želju da u ovoj godini vidi bar 500 novoosnovanih klubova, od kojih da na Evropu padne najmanje 1/5, t.j. 100 novih klubova.

Naš je distrikt u prošloj godini pokazao veliki porast u broju klubova, pa ni ova godina ne bi trebala da bude manje aktivna. Stoga molim sve kumovske klubove koji su na sebe primili rad oko osnivanja novih klubova, da energično nastanu da se njihovi dosadašnji napori privedu kraju i da se što pre obavestim o sadašnjem stanju njihovog poduzeća.

8. Klupska uzajamnost. Mnogi mi se klubovi žale da sa ponekim klubovima iz našeg distrikta nemaju nikakve veze i da im ovi nikako ne šalju prepis svojih zapisnika sa nedeljnih sastanaka. Ova bi neaktivnost morala odmah prestati, jer se ni zamisliti ne može da među klubovima jednog istog distrikta nema uzajamne izmene zapisnika i najvećeg kontakta u svakom pogledu.

9. Evropski sekretarijat u Cirihi i Sekretarijat R. I. u Čikagu. Na zahtev ovih sekretarijata preporučuje se svima klubovima da se ne ustručavaju tražiti i od Ciriha i od Čikaga savete i pomoć kadgod im se za to ukaže potreba.

10. Doprinos R. I. Vidim da poneki Rotary klubovi imaju izvesnih teškoća oko slanja svoga doprinosa (per capita tax) Rotary International. Preporučujem da se ova taksa šalje na adresu brata Dragomira Pavlovića, direktora Francusko-srpske banke u Beogradu, a on će se postarati da je dostavi Rotary International.

11. Finansijske neprijatnosti. Nema sumnje da je za svakog guvernera najneprijatnija dužnost potsećati klubove na njihove finansijske obaveze. Mnogi još ni danas nisu izmirili pretplatu ni za prvo tromesečje ove rotarske godine, a mi smo već prešli i prvu polovinu drugog tromesečja; ima ih koji ni za prošlu godinu nisu izmirili svoja dugovanja; mnogi mi klubovi nisu poslali ni jednu oglasnu pretplatu svojih članova. Pomišlja li se na sve nezgode koje mi se na ovaj način čine?

Svi ste vi poslovni ljudi, i vama bar ne treba objašnjavati da se bez finansijskih sredstava ni jedan časopis ne da izdavati. Ne držite me i dalje u ovom posve neugodnom položaju, šalžite odmah dužne preplate, nađite mi što veći broj oglasa za **vaš** „Jugoslovenski Rotar“.

12. **Predaja povelje.** 30 oktobra imao sam čast da predam povelje R. I. našim klubovima u Somboru i Staroj Kanjiži, a 20 novembra — u Vinkovcima. O samoj svečanosti ovih predaja čitaćete poseban izveštaj. I na ovaj način čestitam novim klubovima zvaničnu potvrdu njihovog stupanja u Rotary International.

13. **Zvanične posete.** Od moga poslednjeg pisma do danas posetio sam zvanično Rotary klub u Somboru, Staroj Kanjiži, Čupriji-Jagodini-Paraćinu, Vukovaru, Vinkovcima i Osijeku i svuda naišao na najtopliji prijem. U razgovorima sa predstavnicima klubova konstatovao sam puno dobre volje i razumevanja, a u dodiru sa ostalom braćom, potpuno drugarske odnose.

14. **Međugradski sastanak u Nišu.** Posetio sam međugradski sastanak koji je održan u Nišu između klubova Niš, Leskovac i Čuprija-Jagodina-Paraćin, 13 o. m., prilikom uselenja niškog kluba u sjajne prostorije novodovršenog Park hotela.

U idućem broju biće naročitog govora o ovoj, u svakom pogledu, divnoj rotarskoj manifestaciji.

15. **Odlikovanja.** Prilikom sastanka Evropskog Savetodavnog odbora u Zagrebu, u ime Njegovog Veličanstva Kralja Petra II, ukazom Kraljevskih namesnika, na predlog Pretsednika ministarskog saveta, ministra inostranih poslova g. d-ra Milana Stojadinovića, odlikovani su ordenom Jugoslovenske krune II stepena William de Cock Buning, predsednik, i Kurt Belfrage, bivši predsednik Evropskog savetodavnog odbora. Raduđuci se ovome odlikovanju, ja im, u ime našeg distrikta, kao i svoje lično, šaljem najsrdačnija čestitanja.

16. **Međunarodna konvencija u San Francisko.** Ne zaboravimo na ovu konvenciju koja obećava, prema pripremama koje se čine, da prevaziđe sjaj svih dosadašnjih međunarodnih rotarskih sastanaka.

Da bi se što više braće rešilo na ovaj prekomorski put, „Jugoslovenski Rotar“ donosiće u svakom svom broju po koji čarobni izgled San Franciska.

17. **Nobelova nagrada.** Rotar profesor Albert Szent-Györgyi, bivši predsednik R. K. u Segedinu, dobio je ovogodišnju Nobelovu nagradu za svoja biološka istraživanja.

Raduđuci se od srca ovom najvišem odlikovanju koje jedan naučnik može dobiti, u ime celog našeg distrikta, kao i svoje lično, šaljem rotaru Szent-Györgyi najsrdačnije čestitanje.

18. **Zastupnik guvernera 73-eg distrikta.** Centralni savet Rotary International naimenovao je bivšeg guvernera 73 distrikta, rotara Franza Schneiderhana, iz Salzburga, za otpravnika guvernerske dužnosti u ovom distriktu, počevši od 1-og novembra 1937 g. Ovako će ostati do idućeg sastanka Centralnog saveta u januaru 1938 g.

19. „**The Rotarian**“. Bivši predsednik Rotary International i predsednik odbora za časopis, g. Robert Hill podvlači u jednom pismu da u Jugoslaviji ima vrlo malo pretplatnika na „**The Rotarian**“. Kako se

ovaj časopis veoma lepo uređuje, bilo bi dobro da se svi naši članovi koji znaju engleski pretplate.

Pretplatu valja slati preko klupskih sekretara koji će o tome direktno obavještavati redakciju časopisa.

Kako svi sekretari već primaju, besplatno, po jedan broj, zainteresovani ih mogu rasgledati i upoznati se sa korišću koju pruža njihovo čitanje.

Godišnja je pretplata \$2.00.

Svima toplo rotarsko pozdravlje.

St. K. Pavlović,
guverner 77 distrikta R. I.

Rotarstvo u Nemačkoj

PISMO GUVERNERA 73 DISTRIKTA R. I.

Berlin, 15 oktobra 1937

Dragi guverneru Pavloviću,

Pošto su svi činovnici i članovi Nationalsocijalističke nemačke radničke partije izgubili mogućnost da budu članovi Rotary Klubova u Nemačkoj, nemački Rotary Klubovi ne mogu više razvijati delatnost koja je utvrđena po pravilima Rotary-Internationale i koja je uslovljena sastavom zastupnika raznih zvanja i privrede u pojedinim krajevima. Stoga su oni zaključili da se sa 15 oktobrom 1937 raspuste (raziđu).

Saopštavajući Vam rasturanje nemačkih klubova, ja Vam, i Vašem distriktu, kao dosadašnji guverner 73 distrikta, najlepše zahvaljujem na ljubaznoj predusretljivosti koja je uvek bazirala na rotarskom drugarstvu i koja je sve veća postajala za vreme poslednjih godina. Članovi nemačkih klubova sećaće se sa radošću i zadovoljstvom zajedničkog rada i izjavljuju Vam najlepše želje za budućnost Vaše zemlje.

Sa današnjim danom polažem guvernersko zvanje i upućujem Vam, kao i Vašem distriktu, srdačni pozdrav.

Grille
guverner 73 distrikta

ODGOVOR GUVERNERA 77 DISTRIKTA R. I.

Dragi gosp. guverneru Grille,

Mada sam već bio upoznat i sa dekretom o zabrani članovima Nationalsocijalističke nemačke radničke partije da budu članovi Rotary Klubova, iako sam znao i za Vašu odluku o podnošenju ostavke na položaj guvernera 73 distrikta R. I., ipak mi je teško palo Vaše saopštenje od 15 ov. mes., kojim mi sve ovo potvrđujete, javljajući mi u isto vreme i o rešenju nemačkih Rotary Klubova da se rasture na dan 15 oktobra 1937 god. i da na taj način prekinu veze sa Rotary Internationalom.

Uzimajući k znanju prednje, kada je tako moralo biti, molim Vas da, i Vi lično, i svi bivši članovi nemačkih R. K., izvolite primiti moje duboko i bolno žaljenje što je do toga došlo. Jugoslovenski Rotari sećaće se sa uživanjem svojih drugova iz Nemačke, čuvajući u najlepšoj uspomeni naše zajedničke odnose.

S toplim pozdravom i nadom na bolju budućnost, ostajem

Vaš odani

u Beogradu, 20 oktobra 1937

Stevan K. Pavlović
Guverner 77 distrikta R. I.

РОТАРСТВО

Написао др. Гудмундур Финбогасон у „Моргунбладид“
Рејкјавик, Исланд.

Знање Бернерда Шоа је добро и правилно само у толико у колико не задире дубље од површине. То је обична претстава о Ротарству оних посматрача који виде ротаре како један пут недељно заједно ручају. То је заиста њихов обичај и они постају бољи другови за заједничком трпезом, као што је то био случај у сва времена и у свима друштвима. Али заједничко ручавање само по себи није баш карактеристично за Ротарство; оно што га одликује, то је: ко су ти људи који заједно једу? У сваком Ротари клубу постоји само један члан који претставља свако занимање у месту. Клуб претставља зато избор активне заједнице места и мора се заиста изабрати једна елита да би његови чланови служили све боље у своме послу, у своме клубу и у заједници уопште. Свако занимање тражи специјализацију. Али специјализација сужава погледе и видик сваког човека. Ротари клуб проширује његов ум. Он везује претставнике најразноврснијих занимања у једну целину и у једно братство у којем свак упознаје рад, интересе других и долази на тај начин до бољег разумевања, везе и хармоније између различитих позива.

Ја никад нећу заборавити први Божћ из мога детињства кога се сећам. Једини божићни поклон који су деца добијала, била је свећа. Али, када смо запалили све наше свеће, наша мала собица је постала сјајна и широка, а наше су очи сијале од радости.

Слично је и у Ротарству. У разговорима међу члановима, у говорима од три минута, у предавањима, читању и писмима свак запаљује свећу свога специјалног знања и искуства и када су све свеће запаљене, оне осветљавају активност целог народа, пут постаје јаснији, сукоби могу да буду избегнути.

Ротарство бира своје чланове и зато није дужно да прима друге, него оне који дижу његов стандард. Циљ целе његове организације лежи у томе: да сваког појединца подигне а да свак помогне целину да се она развија. И овај благотворни утицај може да се пренесе са састанка Р. К. преко чланова на све друштвене слојеве.

Ротари клубови јесу средишта за добро узајамно упознавање вођа свих сталежа, народа, свих вера и политичких уверења. За тридесет две године они су се проширили готово по целом свету. Постоји преко 4200 клубова са 180.000 чланова распоређених готово по свима цивилизованим земљама. Ротар, који путује у друге земље, је мио гост у сваком ротари клубу куда стигне. Ту се он налази у кругу добрих другова, правих претставника оног народа који он посећује. Ту је он сигуран да ће добити информације о народу у чијој средини се налази, а исто тако да ће наћи добронамерну аудиторију, ако буде желео да говори о својој земљи.

Тако братство добрих људи свих народа мора у току времена да учини много добра и да послужи ширењу пријатељских односа између народâ и општем миру.

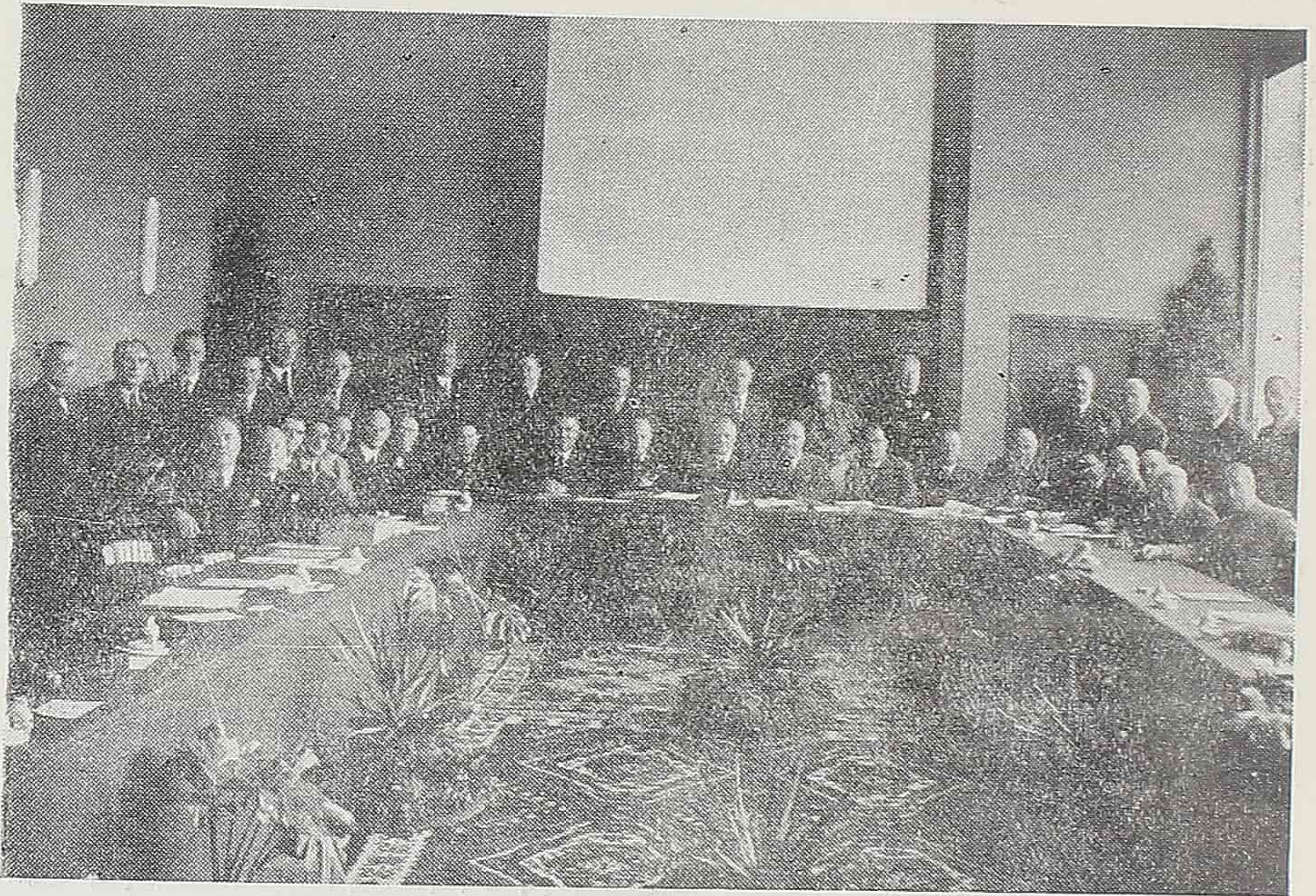
(Превео др. А. Јелачић Р. к. Скопље.)

ZASJEDANJE EVROPSKOG SAVJETODAVNOG ODBORA ROTARY INTERNATIONAL U ZAGREBU

Ing. **Radovan Alaupović**, tajnik R. K. Zagreb

Godišnja sjednica Evropskog savjetodavnog odbora održana je od 13 do 16 oktobra 1937 u Zagrebu. Rotari klub Zagreb učinio je sve da što dostojnije u svojoj sredini primi istaknute rotare svih evropskih zemalja.

Smatramo da smo ovaj teški zadatak na potpuno zadovoljstvo prisutnih gostiju izvršili, jer su svi redom bili puni hvale za organizaciju i srdačan doček kojim je sa strane zagrebačkih rotara priređen. Tako je Rotari klub Zagreb poslužio ponovno jednom od ciljeva Rotarstva: da se narodi što više i bolje međusobno upoznaju.

Sednica E. A. C. održana u Zagrebu 14 oktobra 1937

Bilo je nastojanje i želja Rotari kluba Zagreb da dostojno reprezentuje cijeli naš distrikt pred našim dragim gostima, pa smatramo prema njihovim izjavama da nam je to u svakom pogledu potpuno uspjelo.

U dvorani Gradskih preduzeća u Gundulićevoj ulici, koja inače služi za predavanja i koja je bila specijalno za sjednice Evropskog savjetodavnog odbora ukrašena ćilimima i zelenilom, održavale su se sjednice pomenutog odbora. Sve je bilo učinjeno da se olakša zasjedanje ovog odbora. U samoj dvorani nalazilo se platno za prikazivanje slika, pa su stranim gostima prikazana tonfilmski Plitvička Jezera i naša divna dalmatinska obala. U posebnoj prostoriji nalazio se bife, kojim su se naši gosti služili u pauzama.

Za ovu savršenu organizaciju moramo duboko da zahvalimo našem rotaru ing. Vladimiru Žepiću i načelniku grada Zagreba, koji je spomenute prostorije stavio na raspolaganje za zasjedanje Evropskog savjetodavnog odbora.

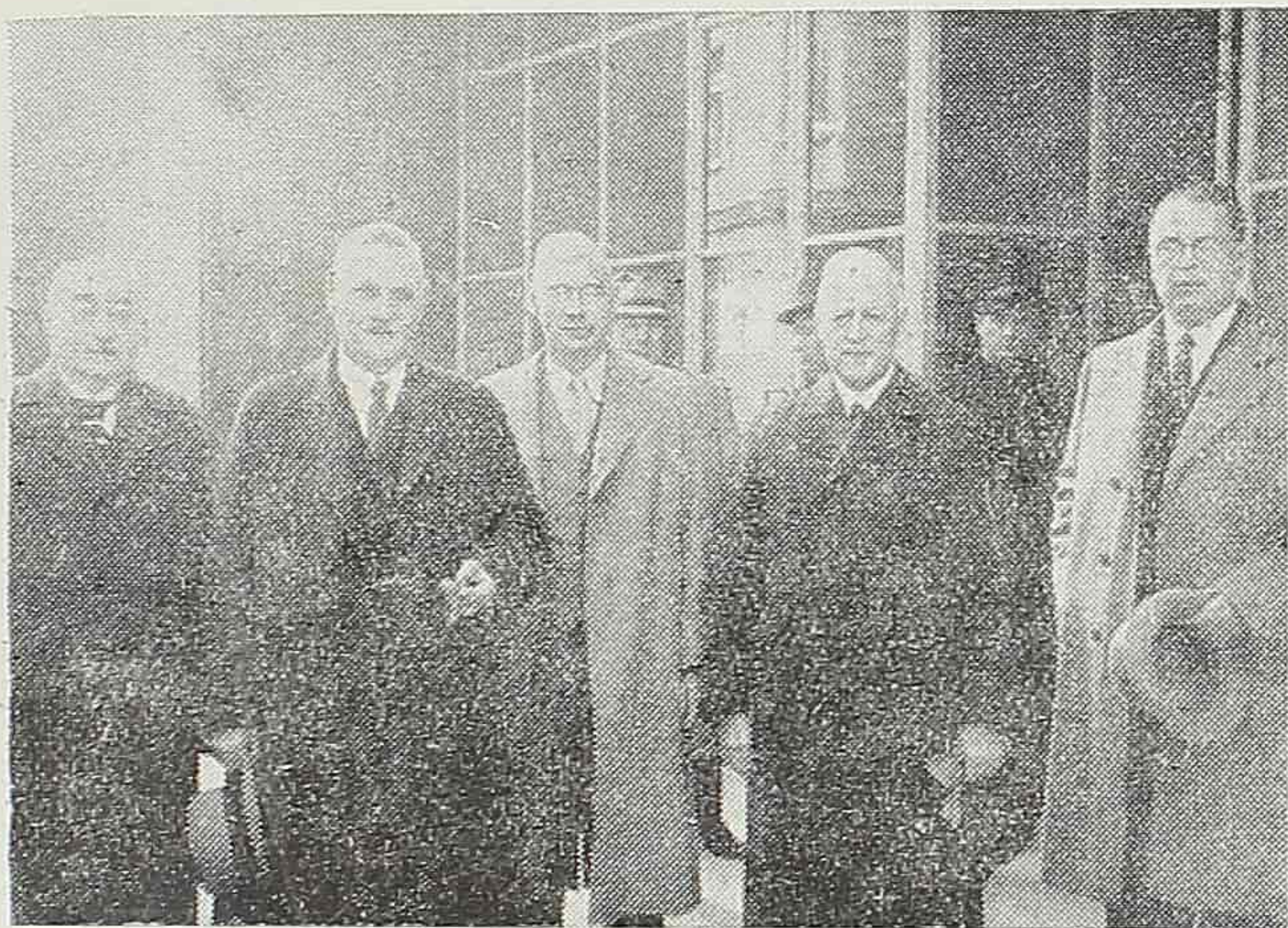
Naši gosti stizali su u Zagreb 11, 12 i 13 oktobra o. g. Rotari klub Zagreb organizovao je specijalnu službu za doček stranih gostiju, tako da su sve redom bar trojica zagrebačkih rotara dočekali na stanici.

Dne 13 oktobra održan je na večer tzv. „Fellowship dinner“ u hotelu Esplanad na koji su bili pozvani od Rotari kluba Zagreb pretsjednik dr. Stjepan Mlinarić, tajnik ing. Radovan Alaupović i ing. Vladimir Žepić.

Za vrijeme večere pozdravio je strane goste naš pretsjednik dr. Stjepan Mlinarić ovim govorom:

„Dragi Pretsjedniče, dragi Rotari,

Pala mi je u dio čast da Vas u ime ovdašnjeg Rotari kluba pozdravim u našem bijelom Zagrebu. Svi članovi našega kluba osobito se raduju što je Evropski savjetodavni odbor izabrao za mjesto održanja svoje ovogodišnje konferencije upravo naš grad. U našem rotarskom

Pretsedništvo E. A. C. sa sekretarom R. K. Zagreb (Appleton, Cock Buning, Struthers, Kurt Belfrage, Alaupović)

djelovanju biće nam to nova pobuda i veliki potstrek za daljnji što uspješni rad. Srećni smo da možemo u našem gradu pozdraviti izabranike svih naših evropskih susjeda i veselimo se što ćemo u užem dodiru s njima upoznati misli i ciljeve koji vladaju čitavim današnjim rotarskim svijetom.

Izborom Zagreba, u kojem se nalazi sjedište jednoga od dvaju najstarijih klubova u Jugoslaviji, počašćeni su i svi rotari Jugoslavije, gdje je rotarski pokret u razmjerno kratko vrijeme uhvatio već duboki korjen. Osobito nam je drago što se konferencija Evropskog savjetodavnog odbora kao pretstavnik evropskog Rotarstva drži u našoj zemlji baš u današnje teško doba. Naša je zemlja svojim centralnim položajem između Istoka i Zapada oduvijek vršila funkciju posredovanja i

zbliženja između tih dvaju oprečnih dijelova Evrope, a čini to i danas u duhu uzvišene ideje mira koja prožima čitav naš, tolikim ratovima ispaćeni, narod.

Dragi Rotari, ja Vam želim srdačnu dobrodošlicu u našem gradu; osjećajte se za sve vrijeme Vašeg boravka među nama kao kod vlastite kuće. Kada se vratite Vašim domovima, ja Vas molim da budete pred Vašim sunarodnjacima tumačem želja i nastojanja našega naroda, koji je od uvijek bio privržen najuzvišenijem cilju Rotarstva: služiti ljudskoj zajednici."

U četvrtak 14 oktobra o. g. započelo je zasjedanje u dvorani upravne palače gradskih poduzeća u Gundulićevoj ulici 32. U podne iza zasjedanja članovi pretsjedništva odbora zajedno sa tajnikom zagrebačkog kluba rotarom ing. Alaupovićem posjetili su službeno Bana Savske banovine rotara dra. Viktora Ružića. Tom prilikom Ban dr. Viktor Ružić predao je pretsjedniku Evr. sav. odbora rotaru William de Cock Buning-u i pastpretsjedniku rot. Kurt Belfrag-u ordene Jugoslovenske krune, kojima su ove visoke rot. časnike izvolili odlikovati gospoda Kraljevski Namjesnici u ime Nj. Vel. Kralja, a na predlog Pretsjednika ministarskog saveta g. dra M. Stojadinovića.

Iza toga sastali su se svi strani rotari kod gradskog načelnika rotara dra. Teodora Pejčića, koji je u njihovu čast priredio ručak u prekrasnim prostorijama Buratićine palače. Tom prilikom je rotar dr. Pejčić održao ovaj govor:

„Htio bih Vam, gospodo, kazati samo nekoliko riječi. U prvom redu da Vam kao gradski načelnik predam poruku cjelokupnog građanstva grada Zagreba da je ono sretno i ponosno što može u svojoj sredini pozdraviti tako odlične pretstavnike međunarodnog rotarskog pokreta, a ja bih se usudio dodati i najodličnije pretstavnike duha današnjeg kulturnog života velikog dijela svijeta.

Naročito sam srećan što Vas mogu u isto vrijeme pozdraviti još i kao rotar u ime svoje i u ime drugova rotara, gradskih vijećnika.

Gospodo, baš u vrijeme kada se čovječanstvo rastrovano raznim mikrobima i pateći od „duševne malokrvnosti“ nalazi na putu u najstrašnju katastrofu, Vi ste se sastali u našem gradu — ne kao sudije ili osvetnici — nego da kao pobornici bratske saradnje i ravnopravnosti među narodima podignete protest protiv onih negativnih tendencija, koje su vijekovima razdvajale čovječanstvo i da najplemenitijim sredstvima duha protiv grube materije navjestite: Rat ratu!

Više nego ikad osjeća se danas potreba da rotarske ideje uhvate čvrsti korijen u širokim narodnim slojevima, da se umjesto orkana strasti koji potresaju cijelim svijetom, stvori atmosfera mira i probudi savjest čovječanstva, da se narodi priviknu na moralno zdrave, pravilno razvijene osjećaje dužnosti, a ne samo prava, u svojim međusobnim odnosima.

Stoga je potrebno da se ponovno upravi pitanje svim narodima: Želite li da živite u miru? Kako se nadate da ćete to postići? Tuđim rukama? Tuđom pomoći? A što ćete Vi sami učiniti? Kao siromasi — prosjaci stojite čitavo vrijeme poslije velikoga rata s ispruženom rukom i čudite se što Vam ruka ostaje prazna. I ostaće prazna! Jer ako hoćete mir, treba da taj mir i pripremite, vi svi — diljem čitavoga svijeta, jed-

nom dušom, jednom voljom, zajedničkim naporima i zajedničkom saradnjom.

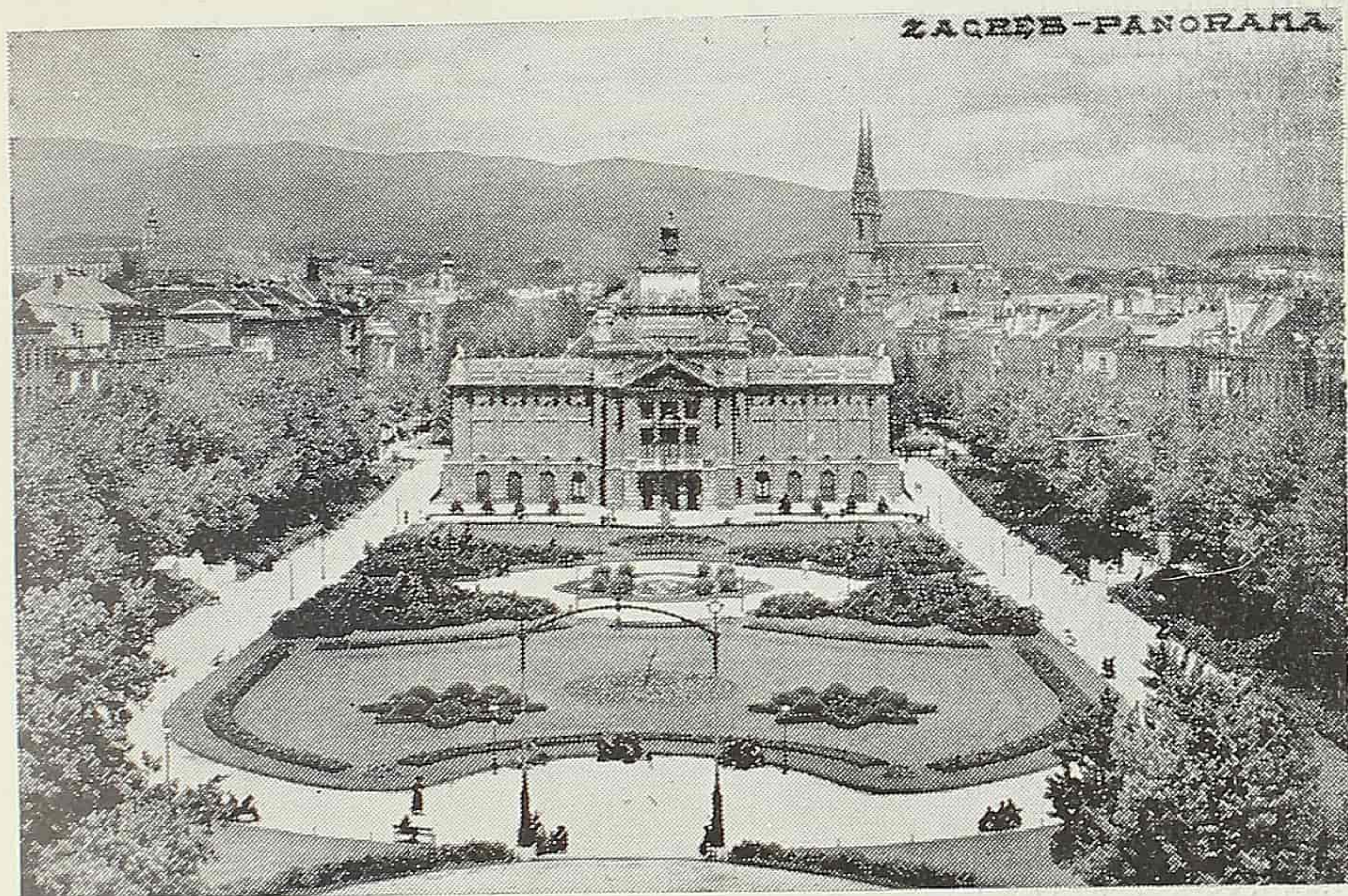
Ja duboko vjerujem da Vi, gospodo, koji ste generalštab vojske međunarodne saradnje i bratstva, imate „glagole mira međunarodnoga“. Mi danas očekujemo od Vas odluke koje će utrti nove puteve pobjedi rotarskih ideala na sreću cijeloga čovječanstva.

U to ime ja Vas još jednom najsrdačnije pozdravljam i želim puni uspjeh Vašem radu, a ugodan boravak milostivama gospođama u našoj sredini.

Molim Vas da mi vjerujete, da će Vaš sastanak ostati ne samo nama rotarima, nego i cijelom našem građanstvu u ugodnom sjećanju.

A biću srećan ,ako Vi poneseite svojim kućama i braći rotarima vedre i trajne uspomene. Živeli!“

Navečer istoga dana priređena je u počast svih rotara, inostranih i domaćih, svečana pretstava u Hrvatskom narodnom kazalištu.

Baranovićev balet „Licitarsko srce“ oduševio je sve rotare svojim muzičkim i koreografskim ljepotama pa su oduševljeno pljeskali autoru g. Baranoviću, koji je ujedno i dirigovao svoje djelo.

Nakon izvedbe „Licitarsko srce“ odvezli su se inostrani i naši rotari u Banske dvore, gdje je Ban Savske banovine g. dr. Viktor Ružić, bivši guverner 77. jugoslovenskog distrikta, priredio svečanu soareju u počast inostranim rotarima.

U Banskim dvorima sakupilo se bilo mnoštvo uglednih pretstavnika naših vlasti, te kulturnih i socijalnih ustanova, koji su se zajedno sa rotarima mogli uvjeriti o gostoljubivosti i srdačnosti kojom su dočekali i prilimili inostrane i naše goste kućedomaćica i kućedomaćin. Priređen je mali koncert u kojem je sudjelovao naš talentovani mali pijanista Vladimir Palfi i članica naše opere gđica Nada Tončić.

Dne 15 oktobra o. g. nastavljeno je zasjedanje Evropskog savjetodavnog odbora. Za vrijeme odmora, u pojedinim prostorijama u kojima je bila priređena zakuska za učesnike zasjedanja, dali su naši gosti značajne izjave, koje ovdje iznosimo:

Pretsjednik **William de Cock Buning** rekao je slijedeće: „Već 9 godina prisustvujem raznim sjednicama i sastancima, no moram Vam priznati da me je ugodno iznenadio i doček i organizacija samog sastanka u Vašem lijepom Zagrebu. Po raznim zemljama navikao sam na razna gostoprimstva, no ovakovo kao u Zagrebu još nisam nigdje vidio. Žao mi je što još ne poznam Vaš jezik. Nadam se međutim da će nam uspjeti da sastavimo konačno jednu sintezu od svih pokušaja za stvaranjem međunarodnog pomoćnog jezika i onda će nam biti lakše sporazumijevati se.”

Past-pretsjednik Evropskog savjetodavnog odbora rotar **Kurt Belfrage** izjavio je slijedeće: „Ushićen sam dočekom i organizacijom. Sve je to kolosalno. Mnogo sam čuo o Vašoj zemlji i već sam zaželio da je vidim. Premda u subotu putujem, siguran sam da ću se ponovno u nju vratiti. Tako je lijepa. O njoj mi je mnogo pričao dobar poznavalac moj zemljak dr. Alfred Jensen, tako da sam dobio neopisivu želju da tu zemlju upoznam.”

Rotar **Bixio Bossi**, član švicarskog parlamenta, dao je izjavu:

„Dijeli nas samo 13 ili 14 sati do Vaše zemlje a ipak kod nas znađu veoma malo o Vama. No sada kad smo zaslugama rotara upoznali i Vas malko bolje, vidim da smo veoma bliski. Kod nas su tri naroda i tri različite kulture, pa ipak se slažemo: to nas je poučilo da verujemo da se mogu više naroda lijepo slagati.

Nismo imali pojma da ova zemlja može biti od koristi. Čujemo uvijek da se govori o velikim zemljama, a o Vama samo kad se spominje Mala Antanta. No sada, posredstvom rotara, upoznali smo i Vas. Kod nas rotara svaki može zadržati svoje političko mišljenje, jer znade da u to neće nitko dirati i da će ipak moći rotari da se slože. Ovo naše poznanstvo s Vama najbolji je dokaz: što koristi rotarski pokret za iskreno upoznavanje naroda. Trebalo bi još više učiniti da se narodi među sobom zbliže.”

Rotar **Franz Schneiderhan**, glavni intendant Bečke državne opere, Burgtheatera i Akademietheatera i pretsjednik svečanih igara u Salzburgu izjavio je:

„Izvedba baleta „Licitarsko srce” veoma me je interesovala i veoma me zadovoljila i sa muzičkog i sa koreografskog stanovišta. Partitura pokazuje da ju je stvarao fini i muzički obrazovan muzičar. Imade svoju posebnu draž, jer se osjeća blizina hrvatske pučke popijevke, koju je kao bazu za svoje djelo prekalio svojim umjetničkim osjećajem. S koreografskog stanovišta veoma su interesantni laki pokreti jednostavni narodnih plesova, koji su u plesnom smislu profinjeno preobraženi, tako da ipak nisu izgubili ništa od svojih nacionalnih plesnih karakteristika, a što se tiče grupiranja masa, moram reći da su postignute izvrsne grupe pune akcije. Lijepa i originalna narodna nošnja, koja pokazuje bogatstvo fantazije u biranju motiva, dala je izvedbi naročitu draž, a oku veliko zadovoljstvo.

Zato ja mogu i intendantu g. dru. Šenoi i direktoru opere, autoru i ujedno dirigentu g. Baranoviću, kao i baletnoj majstorici gđi Froman izreći svoju najljepšu čestitku."

Poslije podne gosti su automobilima posjetili Maksimir, Mirogoj i Gornji grad.

Na večer je održan u prostorijama hotela Esplanade banket, koji je priredio Rotari klub Zagreb u čast gostiju.

U subotu 16 oktobra o. g. prije podne zaključeno je zasjedanje Evropskog savjetodavnog odbora, te je poslije podne priredio zagrebački klub izlet na Sljeme, a poslije su svi učesnici toga izleta posjetili gradonačelnika, rotara dra. Teodora Peičića, na gradskom imanju na Rebru.

Za vrijeme zasjedanja Evropskog savjetodavnog odbora, gospođe naših gostiju, u pratnji gospođa i članova Rotari kluba Zagreb, razgledali

Zagreb, Starčevićev Trg

dale su sve znamenitosti grada Zagreba, u prvom redu riznicu u katedrali, Etnografski muzej, Modernu galeriju, Strossmayerovu i Meštrovićevu galeriju itd.

Prema svima izjavama stranih gostiju koji su prisustvovali ovom vijećanju, mislim da neću biti neskroman, ako pri kraju ovog mog izvještaja iznesem izjavu predstavnika skandinavskih Rotari klubova našim žurnalistima:

„Mi smo došli u Zagreb iz najudaljenijih distrikata Evrope, iz Finske, Švedske, Norveške i Danske i ostali smo iznenađeni što smo ovdje sve vidjeli i čuli.

Mi još nismo bili u Vašoj zemlji i Vašu zemlju, grad Zagreb i pučanstvo u njemu drukčije smo si predstavljali nego što u istinu ono jest. Od časa kad smo sišli sa vlaka na stanici, pa sve do danas, toliko smo

toga lijepog i ugodnog doživjeli, ne samo od rotara nego i od ostalog pučanstva, da osjećamo potrebu da se zahvalimo cijelom lijepom Zagrebu i narodu koji živi u njemu.

Kao što znate, mi smo putovali 4 do 5 dana iz naših zemalja i nije nam žao da smo Vas upoznali, jer smo našli kod Vas toliko iskrenih prijatelja da ćemo o svemu tome obavijestiti naše kod kuće kakav narod živi ovdje u Zagrebu."

Zagreb, dne 22 oktobra 1937.

ZAPISNIK SVEČANOG BANKETA priređenog u počast članova Evropskog savjetodavnog odbora u Zagrebu na dan 15 oktobra 1937 u Hotelu Esplanade

UČESNICI:

Članovi Evropskog savjetodavnog odbora:

P. H. W. Almy, Jean Appleton, Paul Baillod sa gđom, H. S. Banner, Kurt Belfrage, Ljuben Boškov sa gđom, Bixie Bossi, William de Cock Buning, Emile Couibes, M. B. Gerbel, Fred W. Gray, J. V. Hyka, Joseph Imre, Ernest Ipsen, Zoltan Koos, Juhan Kukk sa gđom, Georges Lefort, Jorzy Loth, Edo Marković, Arthur Merton sa gđom, Karel Neuwirt sa gđom, T. R. Olsen, Hugo Prager, André Pons, Agripa Popescu, Edwin Robinson, Franz Schneiderhahn, Lester B. Struthers, Trudus Tevee sa gđom, Marcus Tollet, C. H. Trolle, Paul Vandenhauten, G. M. Verrall Reed, T. A. Warren, dr. Otto Boehler.

Rotari iz domaćih klubova:

R. K. Beograd: Gojko Gjermanović sa gđom, Stevan Koen sa gđom, Ika Panić

R. K. Čuprija: Juraj Gattin, Josip Usmijani

R. K. Karlovac: Josip Jakil sa gđom, ing. Milorad Naumović, Petar Nome sa gđom

R. K. Ljubljana: Arh. Josip Costaperaria, Zdenko Knez, dr. Stane Kmet, dr. Ivan Slokar

R. K. Maribor: Josip Hutter sa gđom, Anton Krejči, Milan Kiepach, Miloš Oset sa gđom, dr. Vinko Rapotec sa gđom, Josip Rosenberg sa gđom

R. K. Osijek: Dr. Milan Čačinović, dr. Prokopije Uzelac

R. K. Slav. Brod: Dr. Edo Danda sa gđom

R. K. Sombor: Ivan Kristiforović

R. K. Sušak: Dr. Ivo Lipošćak, Mario Mikuličić, dr. Ferdo Pavelić, Dragutin Retl, dr. Viktor Ružić sa gđom, Milorad Smokvina sa gđom

R. K. Varaždin: Dr. Alfred Leitner

R. K. Vinkovci: Branislav Mandrović, Ivo Bačeka

R. K. Vukovar: Lujo Karlovsky, Tomo Maksimović

R. K. Zemun: Ivan Kon

Rotary klub Zagreb:

Ing. Radovan Alaupović sa gđom, ing. Dragutin Aleksander sa gđom, dr. Ivo Bačić sa gđom, Marko Bauer, Aleksandar Auš, Mavro Axelard, Vilim Bizjak, Krešimir Brovet sa gđom, Karlo Coronelli, Niko

Gamulin sa gđom, ing. Fedor Jamnický, Rudolf Knežević, dr. Vladimir Leustek, dr. Slavko Mašek, dr. Stjepan Mlinarić sa gđom, Stjepan Musulin sa gđom, Andrija Mutafelija, Vladimir Mutafelija, Pavle Ostović sa gđom, dr. Branko Šenoa, dr. Slaviša Šenoa, Stanko Širca, Antin Šolc, Ilija Vurdelja, ing. Vladimir Žepić sa gđom, dr. Teodor Pečić sa gđom.

Gosti:

Dr. Stanko Švrljuga sa gđom, prof. Julije Budisavljević, ing. Božidar Prikrić, ing. Stjepan Crneković sa gđom, Oskar Barth sa gđom, Ivo pl. Mošinski sa gđom, Josip Križaj sa gđom i kćerkom, Aleksandar Voljavec, dr. Miro Majer, Lovro Matačić, dr. Ivan Mlinarić, Rudolf Tomljenović sa gđom, dr. Viktor Boić, gđica Achard Esther, gđica N. Bauer, gđica Branka Musulin.

Opšti izgled poslovnog centra u San Francisku

Ukupno prisutnih rotara: 97. Ukupno prisutnih gostiju: 48.

Pretsjedavaju: Pretsjednik Rotari kluba Zagreb dr. Stjepan **Mlinarić** i pretsjednik Evropskog savjetodavnog odbora rotar William de **Cock Buning**.

Banket je započeo točno u 8 sati. Prije toga bila je mala recepcija u društvenim prostorijama hotela Esplanade kako bi se mogli i naša braća rotari iz Jugoslavije upoznati sa pojedinim članovima Evropskog savjetodavnog odbora. Iza recepcije, koja je potrajala pola sata, uputili su se svi prisutni u okruglu salu hotela Esplanade u kojoj je odmah

bila servirana večera. Za vrijeme večere nazdravio je pretsjednik Evropskog savjetodavnog odbora rotar William de Cock Buning Nj. Vel. Kralju Petru II., koju su zdravicu svi prisutni popratili ustavši sa svojih mesta. Odmah je zatim pretsjednik zagrebačkog kluba rotar dr. Stjepan Mlinarić na našem jeziku najsrdačnije pozdravio u ime Rotari kluba Zagreb, naše drage i mile goste koji su se sastali u našoj sredini na vijećanju Evropskog savjetodavnog odbora. Naglasio je svoju veliku radost što su se odazvala i naša braća rotari iz Jugoslavije u toliko velikom broju da prisustvuju ovoj svečanoj sjednici zagrebačkog kluba. Srdačno im zahvaljuje na dolasku.

Pošto je pretsjednik dr. Stjepan Mlinarić završio svoj pozdravni govor, podjeljuje riječ našem past-pretsjedniku rotaru Pavlu Ostoviću koji na engleskom jeziku drži ovaj svečani pozdravni govor:

„Gospodine Pretsedniče,
Gospođe i Gospodo,
Braćo Guverneri i Rotari,

Dodijeljena mi je ugodna dužnost da u ime zagrebačkog Rotari kluba pozdravim guvernera i rotare iz drugih distrikata, koji su danas naši dragi i mil gosti.

Naš pretsjednik rekao Vam je već, kako smo mi sretni i ponosni što je baš naš drevni grad ove godine izabran kao mjesto sastanka konferencije Evropskog savjetodavnog odbora. Ja to neću, stoga, zasebno naglašavati. Ja se, međutim, nadam da ste svi osjetili da se nalazite među pravim i iskrenim prijateljima.

Naši domovi i naša srca uvijek su otvoreni da prime naše prijatelje. Mi verujemo da su prijateljstvo i povjerenje jedini zdravi i stalni temelji civilizacije, kao i dobrih i mirnih odnosa među pojedincima i među narodima.

Rotarstvo je shvatilo temeljnu istinu da se u svakom ljudskom biću nalazi božanska iskra, te da svi ljudi, kao jedinice, teže ka višem cilju, te da su svi voljni da služe jednom idealu. Naše pojedinačno i narodno shvaćanje ideala može biti različito a i dobro je da je različito. Jer ko je taj koji može da tvrdi da je otkrio apsolutnu istinu? Različitim putevima i različitim metodama čovječanstvo nastoji da se približi istini. Složnim naporima, saradnjom, međusobnim povjerenjem, dobrom voljom i trpeljivošću, možemo se nadati da ćemo postići još više forme civilizacije i socijalnog reda. Žalosna je sudbina čovječanstva gdje se pojam istine nameće, gdje se ideali diktiraju i gdje se sloboda misli i izražaja smatra zločinom. Takovo stanje silom prlika stvara sumnjičavost, nepovjerenje i sva druga zla koja truju odnose među pojedincima i među narodima.

Sušтина Rotarstva je demokratija, suština demokratije je povjerenje i dobra volja. „Vjeruj, vjeruj, spasiće te vjera“, — kaže naš pjesnik Ivan Mažuranić, — a ja Vam kažem da ako mi ne budemo duboko i pošteno vjerovali u čovječanstvo, ako ne budemo imali povjerenja jedan u drugoga, ako ne budemo imali snage vlastitog uvjerenja, trpeljivosti i poštovanja prema različitim uvjerenjima, nikada nećemo vidjeti zore srećnijeg reda i poretka u svijetu.

Rotarstvo je tek jedna od institucija na ovom svijetu koja nastoji da učvrsti povjerenje, dobru volju i prijateljstvo među narodima i među

pojedincima. Rotarstvo ima svoje vlastito gledište o metodama kako se taj cilj može postići.

Srećan sam što mogu da vidim i da pozdravim toliko uglednih predstavnika našeg rotarskog pokreta. Ja nisam samo tumač želja mog kluba, nego sam ujedno i tumač osjećaja građana grada Zagreba, Hrvatske, i cijele Jugoslavije, kad Vas ponovno srdačno pozdravljam i kad Vam kažem: „Dobro nam došli!“ Ujedno molim, kad se vratite svojim domovima, da odnesete naše iskrene i srdačne pozdrave svojim drugovima rotarima, i svojim zemljacima uopšte.”

Svi prisutni duboko impresionirani riječima našeg past-pretsjednika popratili su jednodušnom aklamacijom ovaj načasve srdačan i u rotarskom duhu izrečeni govor.

Noć nad pristaništem u San Francisku

Posljednji je govorio predsjednik Evropskog savjetodavnog odbora rotar William de Cock Buning. U prvom redu zahvalio je zagrebačkom Rotari klubu i njegovom agilnom tajniku na savršenoj organizaciji cijelog sastanka Evropskog savjetodavnog odbora. Predstavnici 30 nacija, koji su se sastali da kao braća raspravljaju o važnim pitanjima rotarskog pokreta u Evropi, još nikad nisu bili toliko oduševljeni što se tiče organizacije i simpatija kojima su bili svjedoci na svakom koraku, kao što je to bio slučaj za vrijeme njihovog ovogodišnjeg sastanka u Zagrebu.

Naročito je naglasio da je kod nas naišao na takav prijem, da nema riječi kako bi zahvalio svima.

Pretsjednik W. de Cock Buning izriče zato svoju duboku zahvalnost, te naročito spominje i brata ing. Žepića, koji je uzorno organizovao u električnoj centrali cijeli aparat, gdje su održane sjednice Evropskog savjetodavnog odbora.

Konačno izrekao je svoju zahvalnost rotaru Banu Savske banovine dru. Viktoru Ružiću i rotaru načelniku grada Zagreba dru. Teodoru Peičiću za lijepe prijeme koje su priredili u čast inostranim gostima. U daljnjem dijelu svoga govora zahvaljuje Nj. Vel. Kralju i Kraljevskim Namjesnicima i rotaru dru. Milanu Stojadinoviću na visokom odlikovanju u svoje i u ime past-pretsjednika Evropskog savjetodavnog odbora Kurta B e l f r a g e a iz Stockholma.

Završuje svoj govor ovim riječima:

„Svijet je prešao velike krize i moje je mišljenje da se stanje popravlja i da opet sve ide na bolje. Uvjeren sam da je tomu mnogo doprinijelo Rotarstvo i da će doskora u cijelom svijetu nastati bolji život. Teško mi je uopće izreći sve ono što zajedno sa ostalim članovima Evropskog savjetodavnog odbora osjeća nakon lijepih časova koje smo proveli kod Vas, u ovoj divnoj zemlji i u narodu ovog krasnog kraja. Zbog toga ćemo ponijeti našim kućama srca puna ljubavi za Vaš narod!”

Nakon ovog govora pretsjednika Buninga, koji su svi prisutni sa velikim oduševljenjem pozdravili, zahvalio se tajnik Rotari kluba Zagreb ing. Radovan Alaupović na laskavim riječima pretsjednika Buninga koje je njemu uputio, a zatim objavljuje da je Rotary klub Zagreb primio na dar zastave slijedećih klubova:

po rotaru dru. Karelu Neuwirtu od R. K. Brno,
„ „ Edwinu Robinsonu od R. K. Sheffield,
„ „ Juhanu Kukku od R. K. Tallin (Estonia),
„ „ Ivanu Kristoforoviću od R. K. Sombor, što se uz veliko odobravanje prima na znanje.

Iza toga je slijedio kratki koncert. Prva se je pojavila gdja Teves, supruga holandskog guvernera Trudusa Tevesa. Odjevena u narodnu nizozemsku nošnju otpjevala je uz pratnju svog supruga nekoliko nizozemskih narodnih pjesama koje su se svima prisutnim vrlo svidjele.

Zatim je gdjica Branka Musulin, kćerka našeg člana Stjepana Musulina, izvela na klaviru uz oduševljen pljesak svih prisutnih djela Chopina, Debussy-a i Tajčevića. Završio je program g. Josip Križaj, član Hrvatskog narodnog kazališta, koji je svojom interpretacijom arija iz opere „Onjegin” od Čajkovskog i pjevanjem slovenskih narodnih pjesama postigao iskren i velik uspjeh. Gospodina Josipa Križaja pratio je na klaviru dirigent naše opere g. Lovro Matačić.

Nakon programa razvio se je u ugodnom raspoloženju ples, te je tako dovršen ovaj svečani banket, koji će ostati svima učesnicima u nezaboravnoj uspomeni.

Primljeni su pozdravni brzojavi i pisma od slijedećih klubova: Skoplje, Split, Petrovgrad, Šibenik, Vršac i Niš.

Ing. **Radovan Alaupović**, tajnik.

ЧАРТЕР СОМБОРСКОГ И СТАРО-КАЊИШКОГ РОТАРИ КЛУБА

М. Ж. Павловић (Р. К. Сомбор)

Завршетак прошле ротарске године обележен је оснивањем неколико нових ротари-клубова чије званично увођење у интернационалну ротарску заједницу пада у сами почетак ове ротарске године. То значи да је почетак садашње ротарске године освежен новим снагама; југословенска ротарска заједница проширена је и бројно оснажена са близу стотину чланова, а за толико је увећана и светска ротарска заједница. Због тога најмлађим клубовима било да су основани на измаку прошле или на самом почетку ове године и пада да буду званично зачлањени у Р. И. у првој половини ове р. г. У томе акту се, поред осталог, стапају делатности претходног и садањег Гувернера и чине да живот ротарске заједнице тече непрекидно, да се зупчасти точак без застоја окреће и развија нове енергије, да се стари и нови чланови састају, упознају, братиме и проширују своје заједничко коло и да се раније појединачне идеологије постепено метаморфозирају и трансформирају у једну нову, општу, заједничку **ротарску идеологију**.

Из тих побуда и у том циљу састали су се, 30 октобра ове године у Сомбору, чланови сомборског и старо-кањишког ротари клуба, да као ротарска мезимчад заједнички прославе своју највећу свечаност **Чартер** — званично ступање у Р. И. и примање повеље о том приступању.

Прослава је обављена у укусно намештеној и украшеној великој сали хотела „Слободе“. У самом челу сале, испод слике и иницијала нашег младог Краља, заузели су своја места садашњи и претходни гувернер 77 дистрикта и председници клубова-слављеника; даље, опет за челним столом, ређали су се председници и изасланици суседних ротари клубова и то: из Н. Сада, Београда, Б. Тополе, Суботице, В. Кикинде, Ст. Бечеја, Сл. Брода, Вуковара и Винковаца; за симболично постављеним столовима, који су упирали у челни, заузели су места чланови домаћег и гостинских клубова са својим супругама и гостима-неротарима.

Тачно у заказано време председник сомборског ротари клуба отворио је свечаност упућујући поздрав Њ. В. Краљу Петру II и износећи значај данашње чартер-прославе; поздравља брата Гувернера и брата пастгувернера, изасланике братских клубова, сву браћу-ротаре и госте, па наређује рол-кол, чиме управо и отпочиње званични део прославе.

По извршеном претстављању на позив председавајућег брат Ернест Шефер, р. к. Ст. Кањижа, изнео је укратко историјат и рад старо-кањишког р. к. од оснивања (26-6-1937) до данас. За овим је члан сомборског р. к., брат Милорад Павловић одржао предавање: **Историјат оснивања р. к. Сомбор у вези са културно-привредним значајем града Сомбора**. Предавач је још у почетку нагласио да ће оставити по страни регистровање сувих факата о животу и раду Клуба, јер они имају више статистичко-компаративну вредност и не могу слушаоцима дочарати живу слику ротарске идеологије, па ће у накнаду за то настојати да **потециште идеје и главни мотив делања ротарске заједнице извуче из њиховог исхо-**

дишта и прикаже у светлу социјалне етике и општих интереса човечанства везујући их истовремено за место прославе и уткивајући их у оно што чини културно-привредни значај Сомбора. — Полазећи од поставке да су људи у првобитним прастарим културним огњиштима живели у љубави и слози, у међусобним односима били братски одани, искрени и добронамерни, али су услед расељавања дошли у додир једни с другима и том приликом из нагона за самоодржање развила се међу члановима разних малица мржња, што је довело до сукоба, који се граниче са самоуништењем, које нису могли изгладити ни сами творци појединих религија, — предавач долази до појаве ротарске идеје 1905 године у лицу Павла Хариса, оснивача прве ротарске заједнице. Идеја је нагло почела освајати свет, па је допрла и до Сомбора. Сомбор датира још из X века. Одувек је служио као културни и привредни центар Бачке. Богат зеленилом и оивичен златним класјем он изгледа као какав зачарани гај или крин на врху букета од ружа; господствен и достојанствен раскошан у култури духа и стваралачких прегнућа, он се као какав седи владар одмара на плашту својих победа. И данас он служи као центар многих културних делатности, као што је чинио у прошлости; и данас нова стремљења и идеологије налазе прво у њему погодно тло, у њему се рађају, хватају корена а потом почињу се распостирати на ближу и даљу околину. Такав је случај био и са идејом ротарства. Сугерирана од бр. Др. Воје Кујунџића, лекара из Београда, она је у лицу бр. Др. Миленка Петровића, претседника Р. к. Сомбор, нашла одушевљеног приврженика. Он ју је својски ширио почев од 1930 године и у два маха покушавао да је дефинитивно приведе у дело. Међутим као новина она није била још добро ухватила корена, није била сазрела, те стога тек 1937 године полази за руком бр. Ники Радојевићу, асу сомборског трг. сталежа, да окупи све приврженике ове идеје и да доведе до оснивања клуба, који на вечерашњој свечаности и прима повељу о приступању Р. И. Потом се предавач, ради присутне браће неротара, осврће са неколико мисли на систем организације инт. рот. заједнице и на циљеве Ротарства свдећи их све на њихов основни мотив — **љубав**, као главни агенс моралног делања човековог који је у исто време фундамент целе организације, врховни принцип и животно гесло свих ротара, па завршава позивом да живимо и служимо љубави.

После овог предавања добио је реч бр. Гувернер, Стеван Павловић, који је бираним речима још више прецизирао суштину Ротарства и позвао присутне да тим идејама служе свесрдно и постојано. Затим је изнео значај ове свечаности и честитајући слављеницима пожеливши им много успеха у њиховом даљем раду предао им повеље Р. И.

Претседници Клубова-слављеника захваљују се на лепим жељама и честитању, па по пријему повеље предају бр. Гувернеру леп заједнички поклон као незнатну успомену на ову свечаност. Гувернер дирнут овом пажњом најлепше се захваљује.

Затим су претседници и изасланици суседних Р. клубова браћа: Живорад Богдановић, Др. Андра Николић, Милутин Рајковић,

Др. Узелац Прокопије, Максимовић, Рот. Максо Боснић, Др. Нестор Тодоровић, Велизар Супут, Иво Матица и др. честитали славље, испоручили поздраве и предали своје поклоне. Нарочито су запажени поздравни говори бр. Др. Узелца и разјашњење симболике поклоне Р. к. Сл. Брод — куле светиље — од стране бр. Максе Боснића.

На завршетку ових поздравних говора узима реч бр. Др. Воја Кујунџић, нестор југословенског Ротарства, и честитајући славље излаже укратко историјски развој југ. Ротарства, подвлачи да је ова година јубиларна година за ротаре наше државе, јер интензиван рад и развој ротарске идеологије почиње од 1927 године његовим настојањем у Београду; ове године пуни се 10 година од оснивања првог р. к. у Југославији, у току којих је никло још 32 Клуба у разним крајевима и местима. У даљем свом излагању понире у суштину ротарске идеологије и износи користи које ће од Ротарства имати појединци, нације и цело човечанство. Његов говор примљен је врло симпатично и награђен бурним аплаузом.

Претседници Клубова-свечара захвалили су се свима говорницима и узвратили им своје поздраве, а потом им предали своје поклоне.

Потом је секретар Р. К. Сомбор, бр. Ј. Милер, прочитао приспеле честитке из иностранства и од домаћих клубова, па је обнесена торба за невољне у коју је прикупљено 573.— динара, и тиме је завршен званични део састанка. Весело расположење настављено је и трајало до ране зоре.

М. Ж. Павловић

S I L O S I

Pitanje podizanja silosa došlo je u našoj zemlji, kako izgleda, u završnu fazu. Prema pisanju dnevnih listova raspisane su već i licitacije za izgradnju silosa u nekim mestima. U javnosti međutim pokrenuto je u poslednje vreme ponovo pitanje da li su silosi našoj privredi potrebni i da li možda prethodno treba preduzeti druge mere privredno-političke prirode u cilju unapređenja poljoprivrede i boljeg unovčenja njenih proizvoda. Kako silosi u našoj zemlji nisu ranije postojali to javnost nije u dovoljnoj meri upoznata sa zadacima i organizacijom silosa i to je razlog da u pogledu korisnosti silosa kod nas postoje tako dijametralna mišljenja.

Pitanje podizanja silosa postalo je u našoj zemlji aktuelno pre nekoliko godina kad je izvoz poljoprivrednih proizvoda, naročito žitarica, naišlo na teškoće usled hiperprodukcije, i kada se sa uspehom mogla izvoziti samo kvalitativno ujednačena pšenica a mi takove nismo imali. Podizanje silosa forsirale su naročito organizacije izvoznika i ekonomski stručnjaci kao jednu između ostalih privredno-političkih mera u korist našeg poljoprivrednika i trgovinskog bilansa.

I ako je kod Narodne banke još pre oslobođenja i ujedinjena osnovan fond za podizanje antrpo-a koji danas iznosi nešto preko 2,600.000 dinara, za podizanje silosa otvorena je mogućnost tek finansijskim zakonom za 1936/37 god. kad je Ministru poljoprivrede dato ovlašćenje da može u cilju podizanja silosa i elevatora u izvoznim cen-

trima zaključiti zajam u iznosu od 60 miliona dinara s otplatnim rokom do 10 godina.

Ekonomska politika daje za silose definiciju da su to građevine sa potrebnim uređajem koji služe za čuvanje i uskladištenje robe za račun trećih lica. Naš zakon o javnim skladištima od 3-IX-1930 god. definiše silose kao preduzeća koja se u vidu redovnog zanimanja, bave poslovima smeštanja i čuvanja tuđe robe i koja su, posebnim odobrenjem ovlašćena da na smeštanju robe izdaju skladišnice (varante). Mora se napomenuti u vezi s ovlašćenjem finansijskog zakona koji govori pored silosa i o elevatorima da elevatori nisu isto što i silosi. Elevatori su smestišta snabdevena modernim uređajem za pretovar, smeštanje i manipulisanje robe. U njima smeštena roba ne može služiti kao podloga kredita kao što je slučaj kod silosa. Silosi su dakle u stvari elevatori sa pravom izdavanja varanata. Kod neupućene javnosti razvijeno je mišljenje da se silos naziva i pul što je pogrešno jer su pulovi kakvih ima u Americi i Kanadi udruženja, zadruge proizvođača za zajedničku prodaju robe.

Reč silos je po mišljenju većine ekonomista španskog porekla i upotrebljavala se za oznaku određene mere za pšenicu i mesta za čuvanje pšenice za setvu.

Mnogi ekonomski pisci dovode u vezu današnje moderne silose sa smestištima pšenice koja su još u starim vremenima služila za čuvanje pšenice (i drugih životnih namirnica) koja je pretekla u dobroj rodnoj godini a namenjena je bila da služi kao rezerva za slučaj suše, nerodice i nestašice kako bi se izbegla glad. Smatra se dakle da su ovakva smestišta preteče današnjih silosa. Ekonomski pisci spominju smestišta u Egiptu iz godine 1380 pre Hrista, rimska „horrea“ i magazine kakve su u srednjem veku podizale opštine, crkve i manastiri (Žiča kod nas). Iz novog doba pominju se smestišta u italijanskim pomorskim gradovima, „Kriegsmagazin-i“ Pruske u XVI veku. U Francuskoj Kolber je 1664 i 1684 god. izdao prve naredbe o antrpo-ima za carinsku robu. 1848 bilo je u Francuskoj 60 silosa i od tada i u Francuskoj izdaju silosi varante (recepise). U Engleskoj razvoj silosa je u uskoj vezi sa preuzimanjem svetske trgovine i razvojem Engleske kao kolonijalne sile. Kao prvi dek se spominje onaj iz 1660 god. a prvi varanti su izdavani 1737 g. Sličan razvoj silosa je i u drugim zemljama. U Americi i Kanadi pojava silosa vezuje se za 1890 g.

Silose u mnogo slučajeva podižu države i samoupravna tela i takvi se silosi nazivaju u ekonomskoj nauci javnim silosima za razliku od privatnih koje podižu u većini slučajeva kao tečevinska preduzeća obično akcionarska društva. I silosi akcionarskih društava međutim u pogledu svoga rada a s obzirom na povlastice, dužnost preuzimanja robe i pravo izdavanje varanata su javne ustanove.

Obrtno pravni silosi su u većini država vezani na koncesiju kao što je slučaj i kod nas dok je u nekim državama podizanje i poslovanje silosa slobodno. Prema zadacima i poslovanju silosi se dele na opšte, koji primaju na čuvanje i smeštanje razne robe, i na specijalne tj. samo za određenu robu kao na pr. kavu. U Americi preovlađuje tip specijalnih silosa. S druge strane dele se silosi s obzirom na mesto (geografski) na sabirne koji se podižu u središtu proizvodnje robe kojoj

su namenjeni i služe kao sabirišta robe dotičnog kraja i na distributivne. Ovi poslednji se podižu u krajevima gde se roba prodaje.

Redovno se silosi podižu u važnim trgovačkim centrima sa pogodnim železničkim i vodenim saobraćajem. Bez dobrih komunikacija se uspešno rad silosa ne može ni pretstaviti i zato se podižu na samim obalama reka i mora ili u neposrednoj blizini željezničkih stanica. Moderni silos je obično cilindričnog oblika podeljen prema kapacitetu na veći broj ćelija koje su u međusobnoj vezi i raspolaže sa uređajem za utovar i istovar.

Osim toga snabdeveni su silosi sa uređajem za prevrtanje robe, regulisanje temperature, neki imaju i posebne hladnjače, zatim sa uređajem za zračenje, pakovanje, merenje robe i dr. manipulacije kao i za uzimanje uzoraka robe. Roba smeštena u silosu obavezno se osigurava a silos preuzima i jamstvo za ostavljenu robu kao brižljiv trgovac. Pored toga dužni su silosi da čuvaju poslovnu tajnu svojih ostavljača.

Silos poverenu mu na čuvanje robu prilikom prijema kvalitativno ispituje i kad je u pitanju zamenljiva roba kao na pr. pšenica, ne smešta posebno već zajedno sa robom drugih ostavljača. Ne zamenljivu robu i po nalogu ostavljačevu zamenljivu robu čuvaju silosi odvojeno.

Ostavljaču prilikom predaje robe izdaje silos skladišnicu (varant) koja služi kao potvrda prijema i kreditni papir. Varant se sastoji iz jednog ili dva dela, danas u većini država iz dva dela (Zweischeinsystem). Jedan deo je u stvari priznanica i služi za dokaz vlasništva ostavljene robe a drugi deo, u našem zakonu nazvan varant, za kreditno sretstvo. Skladišnica prema našem zakonu mora sadržati: firmu i sedište silosa, broj skladišne knjige, ime i prezime, zanimanje i stan ostavljača robe, tačno naznačene vrste i količine i kvalitet robe, osigurane robe, trajanje čuvanje robe, pristojbe i troškove silosa, mesto i dan izdavanja skladišnice i potpis firme silosa.

U izdatim skladišnicama (varantima) dužan je silos da vodi posebnu matičnu knjigu koja sadrži glavne podatke iz same skladišnice. Ostavljač robe smatra se vlasnikom i njegov identitet silos nije dužan ispituje.

Skladišnica je u nekoliko slična menici i prenos vlasništva se vrši indosiranjem, pravni učinak je sličan kao i kod menice. Prenositi se mogu oba dela skladišnice odvojeno ili zajedno. Roba iz silosa se izdaje imaocu oba dela skladišnice pošto prethodno silosu budu isplaćeni troškovi oko čuvanja i uskladištenja robe.

Javna skladišta ne mogu trgovati za svoj niti za tuđ račun. Pozajmicu na smeštenu robu mogu silosi prema našem zakonu izdavati ako zato imaju odobrenje do najviše 75% od vrednosti robe. Francuski zakon takođe dopušta ovakve pozajmice dok austrijski to izričito zabranjuje.

Silosu uživaju u većini država zeljezničke povlastice a naročito povlasticu reekspedicije. Obično silosi služe i kao slobodna carinska i trošarinska smestišta. Na robu za koju je izdata skladišnica kao i na prava koja pripadaju u pogledu robe imaocu priznanice i varanta ne može se tražiti izvršenje ili obezbeđenje. Predmet izvršenja može biti samo skladišnica kao takva.

Sa nacionalno-ekonomskog gledišta korisnost silosa sastoji se u sledećem: 1) troškovi održavanja vlastitih magazina (podizanje, uređe-

nje, manipulacija, osiguranje i dr.) smatra se da su veći od troškova uskladištenja u silosima. Silosi vrše čuvanje i uskladištenje robe u velikom te s obzirom na dugu amortizaciju i racionalnost organizacije troškovi uskladištenja su minimalni, 2) silosi pružaju sigurnost od požara, krađe i kvara robe jer postupaju kao brižljiv trgovac s poverenom robom, 3) oni su sabirališta robe u velikim trgovačkim centrima gde se roba kupuje ili prodaje. Podaci o uskladištenim količinama (sumarni za svaku vrstu robe) služe za orientaciju poslovnog sveta, proizvođača, trgovaca i potrošača, što povoljno utiče na formiranje cena jer se ponuda i tražnja može bolje ceniti, 4) jedna od najvažnijih korisnosti koju silosi pružaju je stručno a pri tome jeftino, jer se radi o velikim količinama, sortirane, tipizirane, standardizacije robe, naročito one, namenjene izvozu. Pun uspeh i korist silosa u ovom pogledu dolazi do izražaja u zemljama u kojima preovlađuje sitan posed, neujednačenost proizvodnje i kvalitativne razlike proizvoda kao što je slučaj u poljoprivredi naše zemlje, 5) ne manja korist silosa sastoji se u mogućnosti dobijanja kredita na uskladištenu robu lombardiranjem varanta. Proizvođač nije primoran svoje proizvode da unovči kada mu cena ne konvenira nego lombardovanjem varanta pozajmljuje novac koji će otplatiti prilikom prodaje robe.

Ovim razlozima rukovođena je i Kraljevska vlada kada je donela odluku o podizanju silosa a svi ekonomski stručni pisci kod nas iznose prednje korisnosti silosa koje se ne mogu sa ekonomsko-nacionalnog gledišta sporiti. Poslovanje silosa pretpostavlja međutim dobro izgrađen kreditni sistem jer uskladištenje robe u silose bez kreditne organizacije koja će skladišnice lombardovati, samo po sebi ne pruža sve koristi da bi se silosi mogli smatrati jednom od ekonomsko-političkih mera sa ciljem poboljšanja prilika u poljoprivredi.

Pitanje podizanja silosa u Petrovgradu izazvalo je u redovima trgovaca diskusiju o tome da li će silos u koliko se podigne biti za trgovinu, naročito žitarsku, štetan ili ne. S druge strane pak rašireno je mišljenje da će od silosa najveću korist imati baš žitarska trgovina. Na ovakva pitanja nije lako dati odgovor. Mora se međutim odmah u početku naglasiti da Petrovgrad ima sve uslove potrebne za podizanje silosa, jer se nalazi u centru žitarske proizvodnje i trgovine, na plovnom kanalu Begeju i ima pogodne železničke mreže. Isto tako morala bi se znati buduća organizacija poslovanja silosa, da bi se mogao dati precizan odgovor na pitanje da li će silos biti štetan za žitarsku trgovinu ili ne. Naime da li će silos primiti na uskladištenje i izdavati varante za svaku količinu pšenice ili druge robe ili će pak samo primiti određene količine kao minimalne n. pr. 50 ili 100 q. Ukoliko silos bude primao samo određene, veće količine pšenice, manji i srednji poljoprivrednici se silosom neće moći koristiti jer količina pšenice koju godišnje prodaju iznosi prosečno manje od 50 odn. 100 q. Ovi poljoprivrednici prodavaće i dalje pšenicu žitarskim trgovcima osim ako se ne udruže i zajednički ne predaju pšenicu u silos za što postoji mala verovatnoća. Ukoliko silosi budu primali i najmanje neujednačene količine robe po težini silosom će se koristiti većina poljoprivrednika. No u tom slučaju će režijski troškovi silosa biti znatno veći no kod primanja samo većih količina s obzirom na zakonske propise u pogledu

primanja robe, poslovanja i izdavanja skladišnica. Kako međutim pun značaj silosa dolazi do izražaja tek kod razvijene i jake kreditne organizacije a takve u Petrovgradu za sada nema, bar ne u dovoljnoj meri, postoji opravdano mišljenje, da bez obzira na organizaciju i poslovanje silosa, ovaj neće biti štetan po žitarsku trgovinu jer će ista promeniti samo način, vid svoga rada, trgovaće, umesto robom sa skladišnicama. Od silosa će dakle imati koristi i žitarska trgovina, jer će se silosom služiti kao i poljoprivrednici a trgovaće varantima i lombardovati iste iz sretstava sa kojim danas radi. Naglašavanje štetnosti silosa za poljoprivrednike koja bi mogla nastati otuda, što bi očekivanjem boljih cena razvila se spekulacija kod poljoprivrednika, koji se smatraju za spekulaciju, nedovoljno stručnim, nije opravdana u toliko što je poljoprivrednik i do sada spekulirao, očekivao bolje cene, u koliko je mogao s obzirom na potrebu novca, da svoje proizvode ne proda. Za druge trgovačke struke detaljne trgovine silos neće ni u kom slučaju biti štetan jer će poljoprivrednici iz okolice i nadalje dolaziti u Petrovgrad radi smeštanja svojih proizvoda u silos i prijema skladišnica a što je najvažnije u Petrovgradu će lombardovati i prodavati skladišnice, primiti u većini slučajeva novac i kupovati potrebnu robu.

Dr Ljubomir Božić (R. K. Petrovgrad)

О ЗБРИЊАВАЊУ САКАТЕ ДЕЦЕ

Лујо Харазим (Р. К. Београд)

Благодарећи иницијативи и великој енергији ротарства, питање збрињавања сакате деце добило је у целом свету видан и успешан потстрек.

Како вам је познато, велики део југословенских клубова озбиљно се бави овим питањем и стара се, да пробуди свест и разумевање наше јавности за ово важно морално и привредно питање.

Пошто је за нас врло важно, шта се у другим државама по томе питању ради, мислио сам да ће бити од интереса, ако предбраћу изнесем становиште и мере, које је по том питању заузела немачка држава приликом конгреса у Франкфурту на Мајни ове године.

Заседања акције за старање о сакатима, која су одржана од 21 до 23 маја о. г. у Фрнкфурту на Мајни, и чији резултати треба да буду приказани у овоме чланку, дају повода да се позабавимо са принципима, правним стањем и статистиком немачког старања о сакатима.

1. Од заштите до излечења сакатих.

У свом духовитом предавању о развиту бриге о сакатима Д-р Екхард је објаснио на једном примеру из данске акције о сакатима, како је прво смештање и бедно старање о сакатима произашао из жеље, да се ови „жигосани“ повуку из јавног живота. Када је дански краљ Фридрих IV по наговору бискупа од Копенхагена године 1726 дао подићи једну болницу за сакате, сврха подизања те болнице описана је овако: „За такве бедне људе, који

услед свога одвратног изгледа могу бити несносни за људско друштво, нарочито с обзиром на трудне жене."

Ми, људи XX века, који се дивимо лекарским испитивањима и мислима о природним наукама, немамо разлога да се смејемо душевној концепцији Данаца. На 16. конференцији Савеза немачких домова за сакате (12 до 14 јуна 1935) реферисао је пастор Бер из Арнштата, да је после прославе 1. маја управи његовог завода саопштено, да се једна млада девојка веома нељубазно изјаснила о томе, што су сакати учествовали у поворци кроз варош.

Из овога становишта види се исто неразумевање за задатке националне целине у погледу старања о сакатима, за шта нам је већ Гете дао доказа. Он прича, да су се приликом једне посете краљице Марије Антоанете у Штразбургу сакати морали сакрити или бити затворени, да не би кварили леп изглед улице.

За претставнике такве идеологије у погледу факта, да међу ближњима има сакатих, постојало је само једно решење: њихова интернација по заводима.

Тек у 19. веку дошло се до сазнања да је могуће, да се сакати ослободе из стања немоћи, неспособности привређивања и искључења из људског друштва путем занатског, умног и душевног васпитања. Али сама сакатост сматрала се као нешто, што се не може избећи. Тек испитивања ортопедске хирургије ставила су старање о сакатима пред два нова задатка:

Предохрана од осакаћења и излечење већ осакаћених.

Медицинска испитивања дала су наиме резултат, да велики део осакаћених не мора уопште да доведе до немоћи и беспомоћности пацијента, када се, нарочито код малог детета, утврди могућност осакаћења и одговарајућим мерама спречи даљи развој.

Ова акција предупређења, упућена у том правцу, да се искључењем новог прилива смањи број сакатих, добила је благотворну допуну сазнањем ортопедских стручњака, да су се могли излечити многи сакати, који су сматрани за неизлечиве. Најзад је и наука о наслеђу омогућила стерилизацијом носиоца наследних болести, да се још даље смање узроци оболења.

Модерни домови за сакате, које воде одлични стручни лекари, имају у својој ужој акцији задатак да обезбеде „оспособљење за привређивање телесно спречених ортопедским лечењем, наставом, васпитањем и стручном наобразбом", док је јавна акција позвана, да сакате установи, благовремено спази наклоност осакаћења и ово отстрани.

Ова превентивна, лечећа и васпитавајућа акција има још увек у многим слојевима народа да се бори против предрасуда наводно „жигосаних". Додуше, више се не сматра, да је сакатост или наклоност за ово телесни знак за бесомучност, већ је неразумни свет склон да верује, да је сакатост заслужена или незаслужена наследна болест. Овакво мишљење је скроз погрешно. Најистакнутији, бескомпромисни претставници национал-социјалистичке науке о раси су уједно највећи противници ове предрасуде. Они најенергичније указују на обавезу народне заједнице, да не сме

да штеди никаква сретства да сакате и сакатости склоне излечи и васпита, како би им се у највећој мери могла пружити могућност сарадње у народној заједници. Они ово становиште правдају крајње малим уделом наследно болесних на стварању сакатог или сакатости склоном нараштају.

О уделу наследно болесних код сакатих дао је недавно управник раснополитичког уреда немачке национал-социјалистичке партије, Д-р В. Грос, следеће податке:

„Број наследних телесних дефеката је много мањи од броја оних, који немају везе са наслеђем, јер знамо да је телесни недостатак у ванредно много случајева последица незгоде или болести, које могу свакога од нас снаћи. То све нема ништа заједничког са наслеђем. А није ни тако, да сваки прирођени недостатак самим тим мора безусловно бити и наследан. Има великих група болести и недостатака, који су додуше прирођени, али који никада нису наследни. И тако преостаје само сразмерно мали део за групу заиста несумњиво доказаних наследних болести и недостатака.”

Ову изјаву, која се не може погрешно разумети, треба предочити свима онима, који се из рђаво схваћених обзира штедње устручавају да дају сретства из јавних фондова или социјалног осигурања ради ефикасне борбе против сакатости и који свој отпор хоће да правдају образложењем, да су сакатост и расна инфериорност једно исто.

2. Правни основи бриге о сакатима.

Спречавање сакаћења и лечење сакатих, као и оспособљење за приређивање оних, чије се стање не може више у знатној мери поправити, спадају у најскупље методе лечења и васпитања. Заводи, апарати за сакате, ортопедске радионице и примењене операције и лекови могу само онда доћи до пуног изражаја, када лекар, без много премишљања о питању трошкова, има могућност да примени све медицинске и техничке тековине, често чак само као покушај и можда узалудно.

Обилну примену ових сретстава отежавао је дуго времена принцип уредског лечења, према коме уреди нису морали да плаћају издатке за борбу против урођених болести или недостатака.

Да би се савладала ова тешкоћа и систематски спровело смањење нових случајева осакаћење, проф. Бисалски успео је да се за Пруску спроведе закон од 6. маја 1920 год. о старању о сакатима. Одредбе пруског закона узете су по свом смислу, иако са знатним отступањима у спровођењу, као основа за одговарајуће мере у другим немачким покрајинама.

Најважније одредбе овога закона су следеће:

1. Земаљски сиротни савези су обавезни да се постарају за лечење и негу сакатих у одговарајућим заводима, „у колико им је потребна заводска нега.”

2. Брига о сакатима испод 18 година, којима није потребна заводска нега, и мере спречавања осакаћења спадају у делокруг вароши и срезова. Ови морају да створе бар једно прихватилиште или се оваквом морају прикључити.

3. Лекари, бабице, учитељи и учитељице су обавезни, да уреду за младеж пријаве случајеве осакаћења код младежи до 18 година. Лекари, лица која се баве негом болесника и остали здравствени органи, имају да пријаве и случајеве, у којима постоје знаци могућности осакаћења. Овај закон одређује обавезног носиоца трошкова за негу и оздрављење сакатих у ужем смислу. У пракси се, међутим, испоставило, да — барем у Пруској и Саксонској — брига о сакатима у својој борби против предиспозиције за осакаћење још није нашла најповољније решење у погледу питања трошкова.

3. Статистика старања о сакатима.

За спровођење законом регулисаног старања о сакатима стоје за сада на расположење око 90 завода и болесничких одељења са округло 13.000 кревета. На професионалне организације отпада 48 завода са далеко преко 8.000 кревета, док заводи, који нису професионално везани (институције, које потпадају под Н. С. Ф., Црвени крст, универзитетске клинике и други државни заводи), располажу са око 42 завода са 4.200 кревета.

За Пруску даје Д-р Екхард следеће податке: заводи за сакате примили су крајем 1933 год. 139.289 сакатих испод 18 година, од тога броја су амбулантно лечени 131.871, док је 7.418 сакатих било смештено у заводе. Земаљски савези за бригу о сакатима су у рачунској години 1932/33 на старање о сакатима издали свега 10,2 милиона рајхсмарака.

За оцену будућих задатака старања о сакатима је наравно од пресудног значаја питање: „Како се сада развија број сакатих, утврђени амбулантским или заводским лечењем?“

Према најновијим испитивањима Екхарда може се констатовати да се број сакатих, који се лече у заводима, као и време њиховог лечења смањује. На статистику Савеза немачких домова за сакате унутарње мисије примећује Екхард следеће:

Број „клинично лечених“ пење се од 1928 до 1930 брзо на преко 8.000; од 1931 овај број варира између 5000 и 6000. Фреквенција клиника је највећа 1929 г. Број питомаца, упућених на школску и стручну наобразбу, стално опада од 1929 г. Узевши највише стање, укупни број смештених сакатих испод 14 година опао је округло за 28%, а преко 14 година за округло 15%. Број клинично лечених пао је за време једне године за 31%, шегрта и школске деце за округло 38%.

4. Франкфуртско заседање организација за старање о сакатима.

Овогодишње заседање бавило се у првом реду социјално-лекарским основним питањима старања о сакатима. Како је председавајући, проф. Хоман (Франкфурт) у уводу подвукао, морала су специјална питања васпитања сакатих доћи у други ред, ради оних главних питања, која се односе на спречавање осакаћења и што обимнијег уврштавања телесно спречених у људску заједницу.

Резултати предавања и других саопштења, у колико су били од социјално-медицинског значаја, могу се сабрати у следеће:

1. Прирођене или добивене телесне аномалије код малог детета не смеју сасвим зарастати, већ се морају одмах лечити, јер је то најјефтиније и најцелисходније, пошто свако огрешење о принцип имедијатног лечења, одмах иза дијагнозе, лечење продужује, отежава и чини га мање успешним.

2. Сразмерно многи преломи костију код деце доводе често до сталне телесне спречености и умањене радне способности, јер ове преломе нису одмах лечили ортопедски школовани стручни лекари.

3. Пошто скоро половина случајева у ортопедским институцијама и једна трећина војних обавезника има мане у апарату за кретање и подупирање, које се могу избећи, морају родитељи, школа, омладинске организације и фабрике обуће радити заједнички, да би се планским ојачањем ноге и обућом, која потпомаже а не изопачава природно кретање ноге, искоренила ова штета.

4. Иако се у новије време у заводе упућују само најтежи случајеви осакаћења, доказано је, да је могуће да се двома трећинама заводских питомаца дâ потпуна стручна спрема, а округло четирим петинама дâ економска самосталност.

5. Исто тако захтева морални утицај осакаћења у узрасту и одраслог, да се лечење предузме у време, када сакати још није потпуно свесан значаја тога недостатка и одатле још није било утицаја на његов душевни живот.

Ова предавања су допуњена обавештењима Д-р Екхарда о заштити, коју сакатима пружа Земаљски савез сакатих. Из овога јасно произлази, да се највећи део сакатих обраћа својој организацији ради саветовања и посредништва при упослењу, док су молбе за потпору веома ретке.

Из свих говора произлазила је жеља, да у будуће, помоћу одговарајућих законских мера, буде лакше и брже одређен онај, који има да сноси трошкове старања о сакатима. Као пример указује се на то, да извесни тешки недостаци код малог детета, који доцније морају неминовно да доведу до радне неспособности, могу код одојчета још лако да се отклоне, док већ код једногодишњег детета дају неповољне изгледе на излечење. У таквим случајевима је дотично дете у тешкој опасности, када се тек после 8 месеци донесе решење, ко ће да сноси трошкове, пошто је на том решавању морало да ради шест разних надлештава.

Rotary Klub Baden kraj Beča. U svom izveštaju o sastanku od 6 oktobra o. g. kaže sekretar br. Petschek između ostalog sledeće: „Sa sviju strana sveta dolaze nam izveštaji i bilteni rotarskih klubova od kojih ću danas spomenuti naročito one rotarskih klubova iz Neapolja, Montevidea i **odlično sastavljene izveštaje na nemačkom jeziku R. K. Ljubljana (Jugoslavija) koji prikazuju veliku živost tog primerno vođenog kluba.**

Da li poznajete Kanadu? Pitali smo u prošlom broju „Jug. Rotara“. Evo vam danas jedan

REFERAT O KANADI

Gost rotar Milan Naumović, klasifikacija „Konzularna služba“ odazvao se je najljubaznije pozivu brata tajnika i održao kratak referat o Kanadi. Odveo nas je za kratko vrijeme u nama nepoznatu zemlju, o kojoj je i pored kratkoće vremena uspio da kaže mnogo interesantnoga.

U početku prikazao je život i rad Rotary kluba Montreal, kojemu on pripada. Klub broji oko 300 članova. Već ovako veliki broj čini nemogućim da se rad odvija kao u malim klubovima, nego se radi po komitetima. Novi članovi dodijeljuju se odmah u jedan od komiteta, gdje se upoznaju sa drugim članovima, jednom riječi, komiteti u velikim klubovima nadoknađuju onaj lični dodir, koji je u našim klubovima. Naročita se pažnja posvećuje strancima, koji su uvijek vrlo lijepo primljeni. Klub podržava visoki standard. Predavanja, održana u ovom klubu, slušaju manji klubovi putem radija.

Brat Naumović kaže, da je, obilazeći i druge klubove u Kanadi, došao do uvjerenja, da je standard klubova veoma visok. Rotarski ideali provlađuju se s voljom. Oni doduše smatraju da su evropski klubovi bolji i da više rade, ali on je uvjerenja da nije tomu tako.

Govoreći o svom klubu upotrebljuje gost priliku da odmah izruči pozdrave pretsjednika i ostalih članova, kao i želje za uspješan rad u Rotarstvu.

O našim iseljenicima kaže da ih ima oko 20.000, što pretstavlja priličan broj, koji ali na ogromnu teritoriju ne znači mnogo. Iseljenici su koncentrirani oko industrijskih centara. Poljoprivrednika imade malo. U glavnom postoji jača naša kolonija u Vancouver-u. Imućniji su brodovlasnici, većina Dalmatinci. Ostali u ovom predjelu na Pacifiku bave se u glavnom ribarenjem. Za samu Kanadu kaže da ju čeka velika budućnost. Šumsko je blago veliko, koje se izrabljuje. Na rudnom je blagu (zlatu, olovu) isto bogata, a treće vrelo prihoda je pšenica. Udio Kanade na svjetskoj pijaci dostiže 30⁰/₀.

Uticao Sjedinenih država na Kanadu u poslovnom smislu je velik ali pored svega toga Kanadčanin osjeća privrženost Engleskoj. Narod je ponosan što pripada engleskom carstvu.

Završujući kaže gost da mu je veoma drago da može konstatovati kako je Rotari klub Zagreb osvjetlao obraz, kako je lijepo predstavio ne samo grad Zagreb nego i Jugoslaviju prigodom zasjedanja Evropskog savjetodavnog odbora. Osobito mu je milo da je mogao da govori danas u klubu.

Iz R. K. Zagreb

Receptivni turizam

Receptivni ili pasivni turizam obuhvaća sve one činioce turizma, koji primaju strance, kao n. pr. ugostiteljske radnje, prevozna sredstva, saobraćaj, uređaj kupališnih mjesta i t. d. To za razliku od aktivnog turizma, koji obuhvaća djelatnost oko propagande, organizacije puto-

vanja, informativnu službu i t. d. Prema tome bi aktivni turizam bio eksterni dio a pasivni turizam interni dio takove djelatnosti.

Definicija samoga turizma nije danas još moguća na onaj način, kako se mogu obilježiti mnoge druge privredne grane, a to s razloga, jer turizam predstavlja skupnu djelatnost mnogih činilaca, od kojih neki rade isključivo samo za turizam a drugi samo donekle surađuju na tome polju. To se odnosi n. pr. na štampu, saobraćaj, mnoge vrste trgovine i t. d. Nekoć se je pod turizmom smatralo općenito samo promet stranaca i čitavi rad oko unapređenja turizma sastojao se u glavnom u propagandnoj djelatnosti putem novina, predavanja, brošura i t. d.

Međutim sve veći promet stranaca nameće i veće zahtjeve na organizaciju uslova za prijem stranaca i na obaveštajnu službu, i trebalo je pronaći novih načina, da rad svih tih činioaca što bolje koordinira i da ne dolazi do međusobnih smetnja.

U Francuskoj, Italiji i nekim drugim zemljama, gdje je već prije rata promet stranaca bio jako razvijen, stvarale su se redom ustanove, kojima je bila glavna briga, da dovedu u sklad čitavu tu skupnu djelatnost. Kod nas je promet stranaca došao u veći opseg tek u poratno doba, pa su prema tome i te ustanove novijeg datuma. Osnivala su se od početka najprije lokalna društva za promet stranaca, ova su se ujedinjavala u pokrajinske saveze, a ovi su zajedno sa raznim državnim nadležstvima stvorili pred nešto preko deset godina društvo „Putnik“ u Beogradu kao centralnu ustanovu za unapređenje turizma. U pogledu aktivnoga turizma je čitav taj rad u saradnji sa našom željeznicom, parobrodarskim društvima, mnogim gradskim općinama i t. d. odlično proveo svoju zadaću u pogledu aktivnoga turizma i mi danas zaista raspoložemo sa savremenom propagandom, putničkim uredima, obaveštajnom službom i svim ostalim, što je potrebno, da stranca pobudi na boravak u našoj zemlji i da se obavijesti o postojećim prilikama i mogućnostima.

Naprotiv pasivni turizam ostao je razmjerno neobrađen. Lokalna turistička društva nisu imala uticaja na rešavanje mnogih pitanja i glavna poteškoća ležala je u tome, što nije bilo potrebnog oslona i podloge u našem zakonodavstvu.

Ministarstvo trgovine i industrije je u svom otseku za turizam posvećivalo međutim već od samog početka baš ovom pitanju najveću pažnju i u tačine se je proučavalo pitanje zakonskog uređenja ovog vrlo važnog pitanja za naš turizam. Tek zakonskim putem moglo se je pristupiti rešavanju tih brojnih problema. Riječ „problem“ nije slučajno navedena, već se time imade naglasiti komplikovanost rada na području pasivnog ili receptivnog turizma, jer nije n. pr. dovoljno jednom ugostitelju propisati preuređenje njegovog hotela, ako mu se ne dadu smjernice za finansijsko rešavanje tog pitanja.

U međuvremenu je Banska uprava savske banovine izdala za svoje područje 1933 Banjski red i to je bio prvi korak, da se je počelo rešavati pitanja receptivnog turizma. Osnovana su na području Hrvatskog primorja i Gorskog kotara u glavnim kupališnim mjestima Kupališna povjerenstva, koja su imala u Turističkom savezu na Sušaku svoju maticu. Normirali su se minimalni uslovi za uređaj i rad ugostiteljskih radnja i počelo se je izravnim nadzorom nad čitavom tom djelatnošću.

Ovaj prvi korak dao je dragocjeni pregled u postojeće prilike i takovim radom stvorena je osnova za kasniji rad.

Koncem 1934 izdalo je Ministarstvo trgovine i industrije Uredbu o uređenju ugostiteljskih radnja i Uredbu o stručnoj spremi za ugostiteljske radnje a 1936 izdata je Uredba o unapređenju turizma, iza koje su neke Banske uprave odmah izdale potrebne pravilnike.

Time je stvorena konačno zakonska osnova za čitavu tu djelatnost, a što je glavno, to je propis glede taksa, koje plaćaju stranci a koje su do sada mnoge općine trošile u svoje svrhe. Unapred smiju te takse da se upotrijebe samo za potrebe turizma i time je stvorena finansijska osnova za turističku djelatnost.

Ministarstvo trgovine i industrije pridržalo je samo vrhovni nadzor nad turizmom i davanje glavnih smjernica, pa je u tu svrhu osnovan Vrhovni državni turistički savjet.

Banskim upravama data je puna sloboda u pogledu unapređenja turizma, što je bilo potrebno radi vrlo različitih prilika u našim banovinama.

Opšte upravne vlasti prvog stepena vrše neposredni nadzor nad čitavim turizmom.

Kod općinskih uprava osnivaju se Turistički odbori, koji vrše djelatnost na svome području. Pojedini predjeli zadržavaju odnosne Turističke saveze kao matice tih odbora.

Radi sličnih uslova za turizam na Hrvatskom primorju i u Dalmaciji došlo je do saradnje između Savske, Primorske i Zetske banovine, pa su te tri Banske uprave donijele sporazumno svoje pravilnike, o kojima je već spomenuto. Jednako su odnosni Turistički savezi u Sušaku, Splitu i Dubrovniku stvorili jedan posebni odbor za rešavanje pitanja turizma na Jadranu.

Međutim, sve te uredbe pokazale su potrebu jednog popunjenja.

Upravne vlasti podvrgnute su čestim personalnim promjenama a svi upravni činovnici nisu verzirani u turizmu. K tome su naročito Sreska načelstva preopterećena drugim poslovima. Općinski turistički odbori podleže često lokalnom uticaju.

Trebalo je stvoriti osnovu za međusobnu saradnju vlasti i općinskih turističkih odbora. Trebalo je stvoriti jedan organ, koji bi na licu mjesta nadzirao funkcionisanje svih brojnih komponenata turizma i time s jedne strane odteretio državne i komunalne vlasti a s druge strane njima dao oslonu, pa da postupak bude jednoobrazan, neprekidan i izvan lokalnog uticaja.

Prvi je Turistički savez na Sušaku još lanjske godine pokrenuo pi-sijskim zakonom za 1936/37 god. kad je Ministru poljoprivrede dato stiteljskim radnjama, postupku sa gostima, cijenama, propagandnom radu, vođenju statistike i t. d. Trgovinsko-industrijska komora iz Zagreba obavila je tokom ovogodišnje sezone po svome pretsjedniku i tajniku informativno putovanje u glavna kupališna mjesta Hrvatskog primorja, pa se je i tom prilikom došlo do jednake konstatacije. Međutim je komora gledište Saveza upotpunila u tom smjeru, da bi se u svrhu takovog nadzora postavilo za područje Saveza jednog Turističkog inspektora, koji bi uz autoritet Banske uprave bio kontrolni organ nad čitavom turističkom djelatnošću unutar Saveznog područja.

Banska uprava je taj predlog odmah usvojila i osnovan je Turistički inspektorat za Hrvatsko primorje i Gorski kotar, čije agende vodi Turististički inspektor, kojeg potvrđuje Banska uprava savske banovine.

Tim načinom će prije svega upravne vlasti imati mogućnost jednoobraznog rada u pogledu turizma i sva kupališna mjesta biti će jednaki načinom u stanju, da vrše svoje zadatke. Jednako će i općinski turistički odbori biti u stanju, da međusobno saraduju u punom opsegu. Pregled ugostiteljskih radnja vršiće se po jednom zajedničkom postupku. Propaganda biće pod jedinstvenim nadzorom a statistika imade u Turističkom inspektoratu zajednički nadzor. Time će takođe biti moguće, da se po potrebi podrede lokalni interesi općim turističkim interesima.

Statistička djelatnost ograničavala se je do sada samo na evidentiranje prometa stranaca, međutim statistika imade biti razrađena onako, kako je u jednoj trgovačkoj kući razgrađeno knjigovodstvo. Taj rad je u turizmu mnogo teži, jer vlada potpuna decentralizacija pa i najmanje jedinice, ali, s obzirom na opće interese za zemlju od samoga turizma, treba naći načina, da se to provede u granicama mogućnosti.

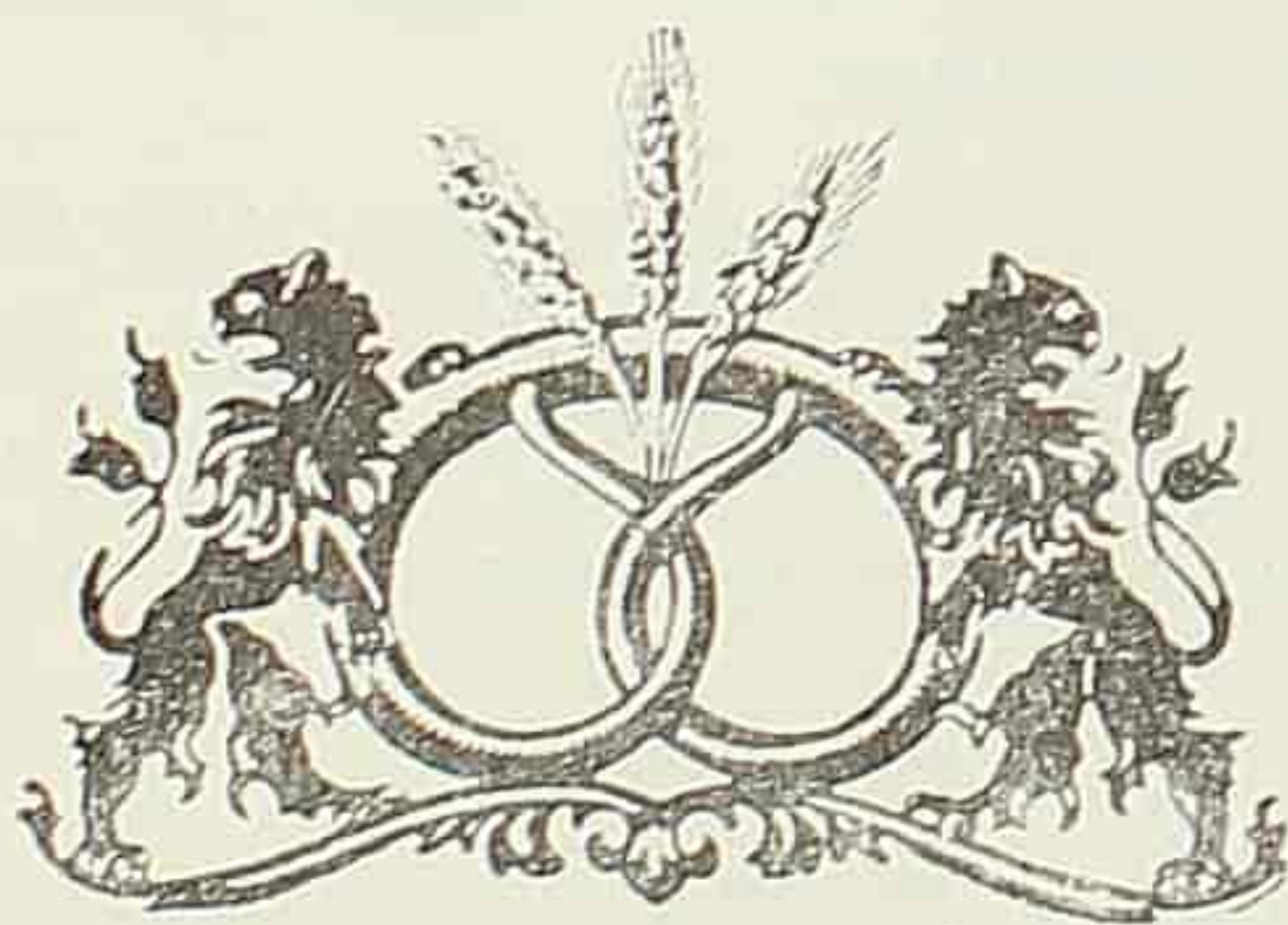
Postavljanjem Turističkog inspektora za Hrvatsko primorje i Gorski kotar je Banska uprava savske banovine učinila prva taj odlučni korak, da se našem receptivnom turizmu posveti najveća briga i da se brojni propisi, koji sve postojeće smetnje imadu ukloniti, provedu u praksi.

Mi raspolažemo sa prekrasnom prirodom, dobrom klimom, jeftinim cijenama i — što treba naročito naglasiti — sa uzornim pomorskim saobraćajem, ali sve se to nije moglo u cjelosti iskoristiti. Jer stranac je pre često bio nezadovoljan svojim boravkom, naročito posljedicama neistinite reklame, neurednog hotela i nedoličnog postupka personala.

Sva bučna reklama ne koristi toliko, koliko zadovoljstvo pojedinog gosta. Treba dakle naći načina, da se gost ne samo dovede u naše krajeve, već da se on i zadovolji, da bude dobro smješten i da mu se pruži potrebna razonoda.

Iz ovog kratkog prikaza jasno proizlazi važnost receptivnog turizma u turističkoj politici i bez naročite pažnje pasivnome turizmu ne može se niti računati na stalni razvitak turizma. Prema tome je i Turistički inspektorat jedna vrlo važna ustanova za daljnji napredak našega turizma.

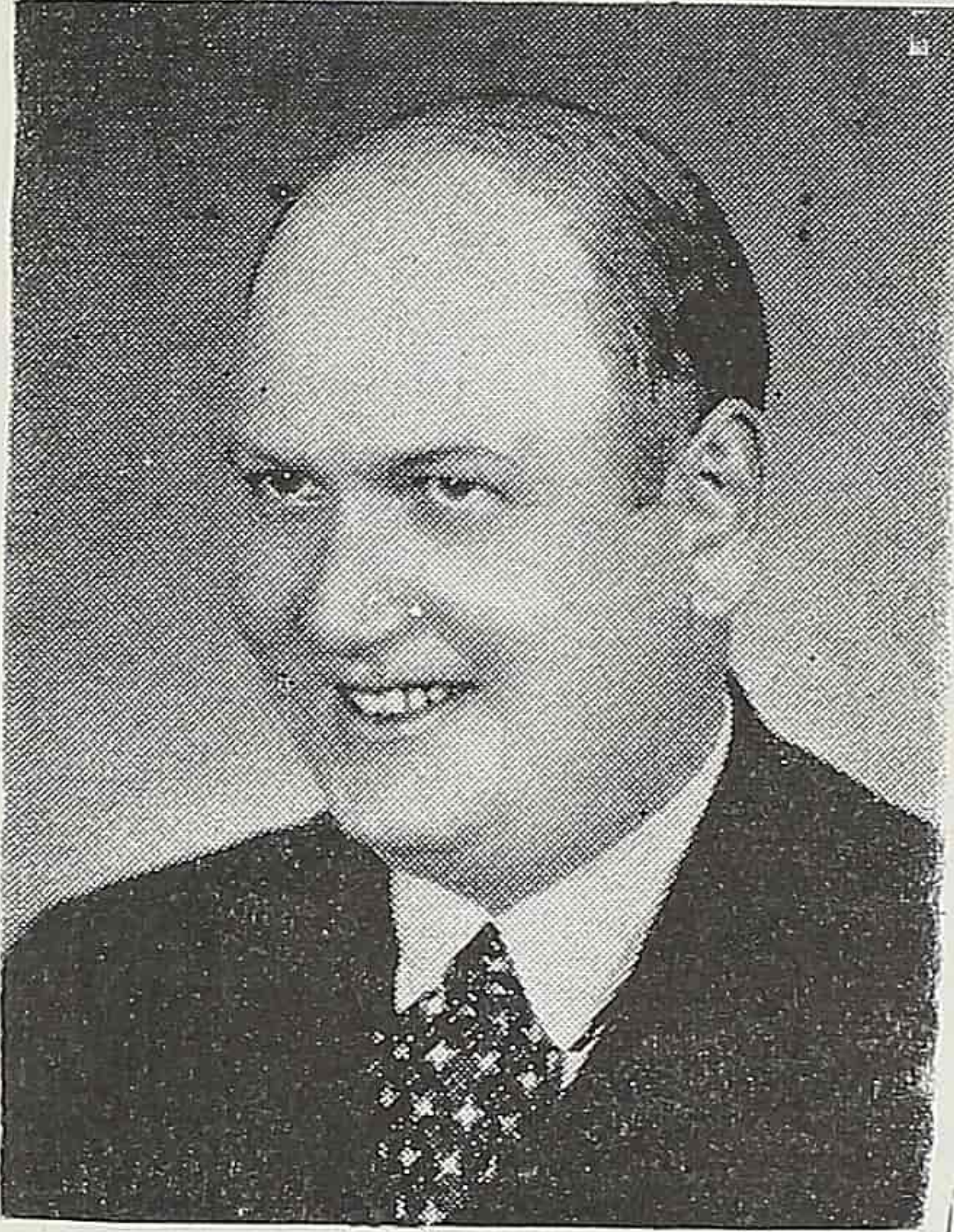
Gjuro Pany (R. K. Sušak)

Ротарска жалост

+ Д-р СЛАВКО МИЛАНИЋ (Из Р. К. Нови Сад)

У понедељак 4 октобра 1937 године после врло кратке болести преминуо је у Новом Саду Д-р Славко Миланић, директор филијале Осигуравајуће задруге Кроације у Новом Саду и члан новосадског Ротари клуба.

Брат Миланић рођен је у 29-4 1901 у Вараждину од оца Др. Емила Миланића адвоката и мајке Катице рођ. Николић. Гимназију је свршио у Вараждину. Право је студирао на Универзитету у Загребу, где је и докторирао. Још за време студија био је намештен код Хрватске есконтне банке у Загребу (од 1919 до 1926). У новембру 1927 године ступио је у службу код осигуравајуће задруге Кроације у Загребу. Најпре је служио у филијали ове задруге у Љубљани, где је на водећем положају провео више година, све до јуна 1936 године када је, после премештења брата Драгана Водваршке из Новог Сада у Загреб, премештен за директора филијале у Нови Сад.

Иако у Новом Саду потпуно нов човек, брат Др. Славко Миланић снашао се је врло брзо и због својих лепих особина у животу и раду био врло брзо завољен од свију који су са њиме било на који начин долазили у додир. Ротари клуб у Новом Саду убрзо га је примио за свог члана и брат Славко је у Клубу био један од највреднијих сарадника, одличан друг и пријатељ, дубоко прожет осећањима ротарске свести и ротарских дужности. Његова прерана смрт искрено је узбудила сву браћу у Клубу, као и све оне који су са братом Славком било на коме пољу сарађивали или долазили у додир.

Покојни Др. Славко Миланић био је ожењен са гђом Едитом Ћерком брата Инж. Мата Шнелера, помоћника Министра саобраћаја и члана загребачког Ротари клуба. Поред гђе Едите оставио је иза себе двоје мале дечице.

Брат Др. Славко Миланић, и по ономе што је радио у Клубу у Новом Саду, а нарочито по ономе што је као ваљан човек и добар Ротар радио у своме звању, заслужио је и заслужује да буде искрено пожаљен, као и да му се у нашим редовима успомена трајно сачува.

IZ ROTARSKOG SVETA

Život i rad naših klubova

Promene u članstvu:

Novi članovi:

Mesto, prezime, ime i zanimanje	Klasifikacija	Adresa: poslovna privatna
Vukovar 1) Ivo Klarić profesor 2) Stevo Maksimović Saradnik tvornice „Bata“	Srednja nastava Secondary education Ind. administracija Ind. administration	Filipovićeva 1 Borovo „Bata“
Niš 3) Bogoljub Milošević čin. Narodne Banke	Narodna emis. banka Emissions bank	Narodna Banka
Osijek 4) Ranko Mladenović upravnik Nar. pozorišta	Pozorište Recreation — Theaters	Nar. Pozorište Nodilov trg 1
Karlovac 5) Vatroslav Hofman trgovac	Trgovina Business	Zajčeva 6
Čuprija—Jagodina—Paraćin 6) Josif Korber direktor fabr. stakla u Paraćinu 7) Branko Golubović trgovac drvima — Paraćin	Industrija stakla Glass manufacturing Proizvodnja i prodaja drvene građe Lumber manufact and distr.	Fabrika Stakla Paraćin. Tel. 6 Lojd Džordža 5 Tel. 5
Sarajevo 8) Iso Herman Zastupnik Standard Vacuum Komp. agenture 9) Muhamed Uvejs pomoćnik dir. Fin. uprave 10) Đorđe Besarović direktor Fil. Nar. Banke	Standard Vacuum Comp. — agentura Standard Vacuum Company — agency Finansiska uprava Provincial financial direction Emisiona banka Bank of issue	Sokolska 1 Tel. 29-39 Njeguševa 6 Tel. 31-48 Drinska finans. direkcija Tel. 32-08 Trumbića 5 Tel. 20-41 Narodna Banka Tel. 25-08

Počasni član:

Split Ing. Stjepan Reljić za 1937—38.

Istupili iz kluba:

Stara Kanjiža
Petrovgrad
Karlovac

Niš
Split

- 1) Aleksandar Apro, dao ostavku
- 2) Bogoljub Milošević, zbog premeštaja
- 3) Ing. Nikola Marić, dao ostavku
- 4) Adv. Dr. Berislav Lukinić, dao ostavku
- 5) Dušan Vitorović, zbog premeštaja
- 6) Ing. Stjepan Reljić, zbog izgubljene klasifikacije.

RAD NAŠIH KLUBOVA:

Bačka Topola. Prvo predavanje je u klubu u ovoj godini održao brat Dimitrijević o temi „Zadrugarstvo“. Predavač je u svome predavanju govorio o važnosti zadrugarstva, kao i o pojedinim vrstama zadruga i o njenim zadatcima. Ovo predavanje je izazvalo živu diskusiju u kojoj su učestvovali sva braća; a drugo brat Trbović. „Najnoviji događaji u svetu“. Predavač u svome predavanju govorio je o prilikama u Španiji, o unutrašnjim borbama kao i o njenim uzrocima. Na sednici odbora za služenje zajednici rešeno je, da naš klub u oči kaš. Božića podeli među šir. učenicama ovd. osnovne škole po 20 pari odela i cipela.

Banja Luka. Sastanci su provedeni sa referisanjem pojedine braće o važnijim pitanjima. Brat Boberić objasnio je braći o vrstama državnih zajmova, br. Bukinac dao je svoje utiske i svoja zapažanja u političko-privrednom pogledu sa puta po Austriji. — Predavanja br. Bauera o osiguranju radnika na slučaj iznemoglosti, starosti i smrti, br. Kneževića: o proizvodnji aluminijske i br. Warniera: o Portugaliji (sva iz R. K. Zagreb) živo su interesovala braću i izazvala obilnu debatu.

Beograd. Predavanja su održala: brat Dragomir Pavlović: o Radu i stanju u francuskim klubovima i izveštaj sa sednice R. K. Hanover o likvidaciji Rotary klubova u Nemačkoj, a na kraju je pročitao kozeriju „Novčana drama“. Rotar Ranisav Avramović izložio je svoje utiske s letovanja u Starom Vlahu. Brat Dr. Vlada Petković: Ovogodišnje iskopavanje u Caričinom gradu. Brat Dr. Voja Kujundžić: Utiske sa puta u Englesku i Pariz. Brat Jovan Radulović: Utiske sa puta u Pariz gde je išao da radi na trgovinskom sporazumu sa Francuskom. Pretsednik Dr. Nikolić saopštio je tužnu vest o smrti rotara Dra Slavka Milanića iz Novog Sada, našta sva braća ustajanjem i ćutanjem odaju poštu pokojnom bratu Milaniću. Rot. Dr. Milan Glavinić je pročitao predavanje: Šta bi mogla beogradska opština da učini za kulturno i prosvetno podizanje širokih slojeva? Rotar Edo Marković podneo je referat o radu Evropskog savetdavnog odbora u Zagrebu, kao i o priredbama u vezi sa ovim sastankom. Guverner brat St. Pavlović saopštio je o obustavi rada u nemačkim Rotari klubovima. — Brat pretседnik Dr. Nikolić sa radošću spominje posetu francuskih rezervnih oficira, kojom prilikom smo bili svedoci izliva prijateljstva i radosti. Zatim čestita brat Ćiriću četvrti izbor za pretседnika Narodne skupštine. Posle toga je rotar Jovan Radulović održao veoma zanimljivo predavanje: Borba protiv krijumčarenja saharina.

Bitolj. U vezi sa predavanjem brata Br. Joksimovića o šumama u bitolj. kraju klub je poveo akciju da se sa pošumljavanjem okoline grada otpočne što pre i to uz saradnju vojske i učenika srednjih škola. Braća su u dočeku francuskih rezervnih oficira-ratnika (19 X.) uzeli vidnog učešća, a isto tako i na proslavi 25 god. oslobođenja J. Srbije u Skoplju na kojoj je bilo prisutno njih sedam. Brat Br. Naumović pokazivajući grafikone i tabele o razvitku i stanju poljoprivrede u Pelagoniji, koje je spremio za privrednu izložbu u Skoplju, održao je zanimljivo predavanje o konjarstvu u okolini Bitolja a naročito u Morihovu.

Čuprija-Jagodina-Paraćin. Jedan sastanak je posvećen Fabrici šećera. Članovi i gosti sastali su se pre 10 sati dopodne u kantini fabrike šećera i posle kratkog odmora uputili su se u fabriku, gde su detaljno razgledali rad oko prerade repe i izrade šećera. Objašnjenja i stručno predavanje pružila su braća rotari iz šećerane. Ekskurzija i razgledanje u šećerani trajalo je do 12 sati, posle toga bio je zajednički ručak u kantini ovdašnje šećerane. Sastanku je prisustvovao brat Bogoljub

Milošević, tajnik R. K. Niš, koji nas ljubazno poziva na međugradski sastanak u Nišu za 13 novembar. — Izvršena je balotaža o prijemu novih članova i rešeno, da se prijem kandidata obavi na idućem sastanku u Paraćinu. Brat Gattin referiše o sastanku E. A. C. u Zagrebu i izručuje tople pozdrave od brata Mlinarića, predsednika R. K. Zagreb. — Predsedavajući br. dr. Stevanović pristupa svečanom ceremonijalu prijema kandidata. Na opšte zadovoljstvo svih članova i po propisima R. I. obavljen je prijem naših starih prijatelja i poznanika i primljen su u članstvo našeg kluba Branko Golubović, drvarski trgovac en gros in Paraćina i Josif Korber, direktor fabrike stakla u Paraćinu.

Dubrovnik. Br. Samuel Kaldor održao iscrpan referat: Utisci sa puta po Evropi, i to sa gledišta privrednika. Na jednom sastanku bilo je prisutno 6 gostiju rotara iz raznih evropskih i vanevropskih zemalja, koji su boravili na odmoru u Dubrovniku. Tom prilikom pale su zdravice i došao je do izražaja četvrti rotarski cilj, dajući mogućnost i priliku za međunarodno zbliženje kroz rotarstvo, što su prisutni gosti naročito istakli. Treba istaći još i činjenicu da pojedini gosti rotari iz stranih klubova po povratku u domovinu produžuju održavanje prijateljskih veza dopisivanjem. — Ovim činjenicama treba da bude svima jasno, od kolike je važnosti i potrebe jedan rotarski klub uopšte, a posebice koliko on vredi i koliko je bio potreban baš Dubrovniku.

Karlovac. Predavanja su ova bila: Rot. Cindrić: O Masariku, ing. Gjuro Stipetić, član R. K. Zagreb: O spuštanju brodova u more i br. St. Kosem: O turističkom dinaru. Br. Jakil je podneo referat sa saborisanja A. E. C. u Zagrebu. — Br. Stipetić je dao svoje predavanje na jednoj sestrinskoj večeri u Dugoj Resi na kojoj je bilo i nekoliko gostiju. Veče je potpuno uspelo i uveliko zadovoljilo braću koja su stalno u Dugoj Resi, dvojica u Banovinskoj bolnici a treći kao glavni direktor velike tekstilne fabrike.

Ljubljana. Predavanja: br. G. A. Kos nam prednaša svoje velezanimivo predavanje „Iz popotne torbe“. V izbranih besedah nam popisuje kaj je vse videl lepega in zanimivega v zapadni Evropi. Prepotoval je Francijo, Belgijo, Holandsko in Nemčijo. Že nekaj poročil smo letos čuli iz teh krajev, toda predavanje br. Kosa je bilo za nas nekaj novega. Neglede na izbrane besede, ki se jih je posluževal, nam je reproduciral vtise, ki jih opazijo le oko in občutki umetnika. Povedal nam je mnogo o umetniških razstavah, pa tudi mnogo zanimivega o vplivu, ki ga imajo žal obstoječe razmere tudi na sodobno umetnost, „Entartete Kunst . . .“. — Br. predsednik dr. Krejči: o teme „Lov in naša mladina“. — Predavanje filma o Kitajski. Br. Jakac je dobil od našega rojaka ki živi že celo vrsto let v Šanghaju, g. Thurnherja na razpolago njegove filme, ki jih je izdelal na Kitajskem in katere nam je danes predvajal. Za uvod nam je br. dr. Šarabon povedal par zanimivosti o Kitajski, ki so prispevale za boljše razumevanje filma. Nato pa se je razvijala pred nami slik sodobne Kitajske, ki čuva zvesto svojo tradicijo. Pokazalo se nam je pestro življenje Kitajske pokrajine in njenih velikih mest Šanghaja in Nankinga. Poleg pokrajinskih slik smo videli tudi lepe prizore iz kitajskega življenja. Obenem nam je predavatelj prednašal na gramofonu več posnetkov kitajske glasbe, kar je prijetno dopolnilo v filmu prednašane slike. Posebno zanimivi so bili prizori iz filma, ki so nam pokazali pogrebne svečanosti, grobnice, zlasti grobnico dinastije Ming in ustanovitelja kitajske republike Sunjatsena. — Br. arh. Costaperaria poroča o obisku naših članov pri R. K. Villach. Dne 23. t. m. se je odpeljalo 11 naših članov in še 2 člana prospektivnega R. K. Kranj na obisk k

beljaškemu klubu. Na svoje najprijetnije presenečenje smo tam že našli 8 članov R. K. Klagenfurt in 2 člana R. K. Trieste, med katerimi je treba posebej omeniti pastguvernerja ekscelenco generala Piccioneja. Naše veselje, s katerim smo prišli v Villach, da se zahvalimo za prejšnji obisk, s katerim nas je počastil R. K. Villach, je bilo tem večje, ko smo videli, da sta to priliko porabila tudi R. K. Klagenfurt in zlasti tudi zastopniki italijanskih rotarjev, da se z nami snidejo. Br. Costaperaria poroča o vseh podrobnostih, kako smo se vozili, kako smo bili sprejeti, kakšen je bil potek mitinga in zlasti podvarja, kako izbrane so bile besede našega predsednika br. dr. Krejčija, ki jih je prednašal na sestanku v Villachu. Omenja, da je za njim govoril tudi rotar general Piccione in v bistvu izražal iste misli, kakor br. dr. Krejči, povdarjajoč težke prilike sedanjeg časa; kakor br. dr. Krejči, tako je tudi rot. Piccione omenil, da se naše pričakovanje o uspehu rotarskega pokreta ni docela uresničilo; kljub miroljubnosti in svetskemu prijateljstvu, ki ga propagiramo, nam poročila vendar prinašajo vesti o vojnah in neprijateljstvih; rešiti bo treba težaven problem velikega nesoglasja med našimi idejami in dejanskimi doživetji in ta rešitev bo le v čim večjem razširenju rotarske ideje in v tem, da ves svet prepojimo s svojimi načeli.

Maribor. Dne 4. oktobra se je vrnil brat Brenčič z daljšega potovanja po Nemčiji, Norveški, Škotski in Angleški, odkoder nam je vedel povedati mnogo zanimivega. — Na drugem meetingu nas je posetil direktor Rotary International, rotar Schneiderhan iz Salzburga, i 11 rotarjev iz Rotary kluba Graz — Austrija. V smislu dogovora „Malog komiteta“ je na tem sestanku predaval rotar Ing. Dietschold iz Gradca o razvoju avstrijskega poljedelstva po svetovni vojni. — Na tretjem sestanku je bil izrečen „International toast“ na Rotary Club Stretford. Predaval je brat Peteln o svojem posetu italijanskih umetnosti rastav in galerij. — Na zadnjem sestanku je predaval brat Paljaga o zgodovini našega pomorstva. Interesantnemu predavanju je sledila živahna debata o potrebah in nadaljnem razvoju jugoslovanskega pomorstva. Na tem meetingu nas je posetil brat Milutinović iz Beograda, ki se je udeležil III. vsedržavnega sadjarskega kongresa in I. bano-vinske sadjarske razstave v Mariboru.

Niš. Svi sastanci u toku mes. oktobra bili su posvećeni kako drugarstvu tako i drugom konstruktivnom radu. Pristupljeno je radu na unutarnoj ekstenziji kluba, a nastavljen je rad na spoljnoj ekstenziji u osnivanju R. K. Kruševac. Br. Dr. Božidar Ristić održao referat o putu na svetsku izložbu u Parizu i o Međunarodnom kongresu lekara za bolesti jetre u Vichy. Br. Dr. Vojislav Lazarević održao referat O konferenciji lekara Središnjeg ureda z. o. r. i o rezultatima rada Lige protiv tuberkuloze u Slovenačkoj. — Rad odbora i pododbora započeo rad krajem meseca kada se klub preselio u svoj novi lokal u „Park hotel“. Izrađen je program rada za 1937-38 rot. godinu. U cilju međunarodnog služenja poslali su lepi pokloni inostranim klubovima — klupska edicija „Niš — Jugoslavija“ razaslata je inostranim i domaćim klubovima, a time se ujedno propagirao Niš kao turističko mesto. — Za člana novoosnovanog Malog komiteta bugarsko jugoslovenskog izabran je br. Dragi Ristić, član R. K. Niš.

Novi Sad. Jedan sastanak Klub je održao u Beočinu u kantini Beočinske fabrike cementa. Posle svestranog i vrlo interesantnog pregleda fabričkog postrojenja, predsednik dr. Br. Petrović je na sastanku s obzirom na mnogobrojne goste nerotare, održao predavanje o rotarstvu i njegovim ciljevima. Br. John prikazao je istorijski razvitak same tvornice cementa, koja je još pre 63 godine osnovana a u

kojoj on već 32 godine dela. Gospodin Dr. Ing. Joca Dreksler održao je predavanje o istorijskom razvoju proizvodnje i primene cementa. — Predsednik je odao poštu našem prerano preminulom bratu dragom Dr. Slavku Milaniću, a dr. Ilija Pržić R. K. Beograd kao gost, održao je improvizirano ali veoma uspelo predavanje o svojim impresijama i zapažanjima sa svog poslednjeg putovanja po Turskoj. — Br. Josip Paquor održao je referat o putovanju autokarom 5700 km. kroz zapadnu Evropu, s postom Pariske i izložbe Schaffendes Volk. — Br. Gračanin je podneo referat o akciji za osnivanje filijale Poštanske štedionice u Novom Sadu a Predsednik je pročitao 13 najboljih saveta kako da se jedan Klub upropasti prema „The Rotarian“-u. — Br. Ing. Djurica Tabaković podneo je referat o oproštajnom pismu R. k. Hanover, kojim se ovaj Klub oprašta od svetskog Rotarstva usled raspuštanja Kluba. — Poslednji sastanak bio je posvećen uspomeni dvadesetpetogodišnjice oslobođenja, Južne Srbije. Posle uvodne reči predsedavajućeg br. Nenadovića, br. Živorad Bogdanović, kao aktivni učesnik u ratovima za oslobođenje Južne Srbije 1912-1913, govorio je o Kumanovskoj bitci i njenom značaju. Na kraju sastanka upućene su pozdravne depeše bratskim klubovima Skoplje i Bitolj.

Osijek. Na jednom sastanku proslavljen je 25--godišnji jubilej našeg potpredsednika brata ing. Vjekoslava Pilpla i primljen je u članstvo dr. Ranko Mladenović, upravnik Narodnog kazališta. — Na soareji, koju je 14. X. priredio brat dr. Viktor Ručalc, ban savske banovine, učestvovala su naša braća dr. P. Uzelac i Bernard Krešić a na Ladies-nightu u Zagrebu 15. X. dr. Uzelac i dr. Čaćinović. — Braća ing. Vjekoslav Pilpl i Bernard Krešić odlikovani su Jugoslovenskom Krunom III. reda te im je čestitao pretsjednik dr. Uzelac u ime sve braće. — Sastanak od 28. X. posvećen je jugoslavensko-československom bratstvu.

Pančevo. Sastanak od 7 oktobra održan je u prisustvu velikog broja članova kao komemorativno veče povodom trogodišnje smrti blaženopochivšeg Viteškog Kralja Aleksandra Ujedinitelja. Brat Mihajlović održao je predavanje o pokojnom Kralju koji je dao sve od sebe za dobro svoga naroda i koji je završio kao žrtva na izgradnji svetskog mira. — Odlučeno je da se iz fonda Viteškog Kralja Aleksandra I. Oslobodioca koji je fond osnovao klub za Svetosavske nagrade, i ove godine dade ovdašnjoj gimnaziji suma od 500 din. za najbolju izrađenu temu iz života i rada pokojnog Kralja na izgradnji svetskoga mira. — Sastanak od 21 oktobra posejtilo je 12 članova iz bratskog kluba Zemun sa predsednikom bratom Konom. Braća iz Zemuna došla su posle podne gde su ih na stanici naši članovi dočekali sa automobilima, odakle su otišli u ovdašnju fabriku stakla, i na Tamiš da vide novi most a zatim u ovdašnju Sveto Uspensku crkvu gde se nalaze slike naših najboljih slikara Predića i Aleksića. Na posletku braća su bila u ovdašnjoj Pučkoj banci gde im je pokazana bogata bančina biblioteka. Na samom sastanku predsednik brat Mihajlović pozdravio je Zemunce ističući potrebu za češću posetu među klubovima, što mnogo doprinosi prvom rotarskom cilju negovanju ličnih odnosa poznanstva i prijateljstva radi uvećanja mogućnosti služenja opštim interesima. — Na predlog brata Isailovića odlučeno je da se Jovan Vitomirov iz Pančeva talentirani slikar-samouk materijalno potpomogne od strane kluba sa mesečnom potporom od 150 din.

Petrovgrad. Nakon završenih letnjih, pa i jesenjih ferija, pristupilo se je ozbiljnom radu. — Brat Dr. Todor Popović je govorio o „rotarskom služenju“ tako da je uspeo, filozofskom analizom svesti na to, da je ideologija Rotarstva, jedno od najbitnijih uslova, da izvede svet iz ovog haosa ekonomskog, političkog i duševnog previranja. — Brat Dr. Dimitrije Kristić je u svome predavanju opravdavao postupak

kako je ekonomska moć pojedinaca raznolika, raznolik je i honorar, prema ekonomskoj mogućnosti bolesnika. Jer kada je dozvoljeno da mogućniji više troši kada je lekara „koji za istu vrstu intervencije uzima honorar razne visine“ rekavši na kraju; zdrav, pravedno je da i u bolesti više troši. — Brat Dr. Ljubomir Vasiljević je referisao, o potrebi osnivanja, „Društva za zaštitu malodobnih zločinaca“ a brat Dr. Dimitrije Kristić „O sudbini otpuštenih kažnjenika, i uloge društva za zaštitu istih“. Odlučeno je da se radi na saniranju terena za osnivanje gore pomenutih društava u našem gradu. — Naročito je obraćena pažnja na služenje zajednici a posebno brizi za mladež. U tom cilju klub svestrano pomaže akciju Poljoprivrednog Društva za osnivanje srednje Poljoprivredne škole u našem gradu kao centru Banata, jer do sada u ovom delu naše otadžbine, i ako izričitom poljoprivrednom kraju nema ni niže ni srednje poljoprivredne škole. Inicijativu za ovu akciju je dao naš brat Petar Kostić. — Raspisali smo tri nagrade za Sveto-Savske teme, svaka u visini jednog zlatnog dukata, i to: 1) U Državnoj Realnoj Gimnaziji Petrovgrad „Kako ću najbolje služiti porodici, svome narodu i čovečanstvu“. 2) U Trgovačkoj Akademiji Petrovgrad „Kako bi podigao standard svog duhovnog i materijalnog života“. 3) U školi Petrovgradke Trgovačke Omladine „Kako ću najbolje služiti mušteriji, poslodavcu i sebi“. —

Sarajevo. Br. Stevo Prnjatović komemorira godišnjicu smrti našeg potpret. br. Dr. Ace Babića. Tom prilikom je klub dodijelio fondu za sakatu djecu svotu od 1.000 dinara. Naš klub je votirao kao pomoć Toškovu na molbu R. K. Petrovgrad dinara 500.—. Zatim je br. Ing. Mašo Jovanović održao predavanje: „O javnim radovima“. — Br. Ing. Milošević održao je predavanje prigodom otvorenja grube pruge u Zenici o važnosti izgradnje naše željezne industrije. Opisao je sve faze rada dok je došlo do ostvarenja toga plana. Zatim se je zadržao na pitanju sirovina i materijala koji je potreban da se naša želj. industrija oslobodi zavisnosti iz inostranstva. — Br. prets. komemorira smrt brata Dr. Milanića, člana R.K. Novi Sad. Na tom sastanku referirala su braća Stevo Prnjatović, Dr. Davidović i Mihajlo Trebić o svom putu u Pariz na izložbu. — Br. prets. komemorira trogodišnjicu smrti našeg člana Vasilja Grgjića i evocira neke epizode iz njegovog mučeništva, njegovog rada prigodom oslobođenja i njegovog predanog i plodnog rada kao člana naše rotrske zajednice. Tajnik referata o veoma interesantnom predavanju, koje je u R.K. Zagreb održao brat Marko Bauer, o osiguranju za slučaj starosti i smrti. — Br. Ing. Grof je izvjestio o svom izletu na Jahorinu gdje je otvoren novi oficirski planinarski dom, koji se u pogledu komfora može mjeriti sa našim najboljim planinskim hotelima u državi. Predavanje: Vaso Ristić: O zaštiti novčanih zavoda i njihovih ulagača.

Skoplje. Rotari klub Skoplje u toku meseca oktobra održao je četiri sastanka, na kojima su održana ova predavanja: brat dr. Jelačić — Utisci sa puta po Francuskoj, brat Milan Čemerikić — O rotarskoj mašineriji, brat Danilo Jančulović — O farbama i brat Kosta Popović — O utiscima iz Nemačke. — I u toku ovog meseca braća su bila zauzeta dodeljenim dužnostima oko pripreme za proslavu dvadesetpetogodišnjice oslobođenja Južne Srbije i spremanja izložbe koja se priređuje u okviru ove proslave, te stoga rad u klubu nije mogao biti aktivan u onoj meri kakav je trebao da bude.

Slavonski Brod. Dne 11. oktobra uveden je u članstvo brat Stjepan Juraš, direktor Tvornice vagona u Slav. Brodu sa klasifikacijom: telenje kovina. Klub je odobrio dvojici studentima potpore i to jednom po Din. 150.— mjesečno, a drugom po Din. 250.— Brat ing. Kaan održao je veoma zanimivi referat o željezari u Zenici,

gdje je prisustvovao u ime ovdašnje Tvornice vagona svečanom otvorenju grube pruge. Brat Kuner održao je 25. o. m. prvi dio svog referata „O zanatstvu“. Predsednik brat Bosnić prisustvovao je u ime našeg kluba svečanosti chartera klubova Sombor i Stara Kanjiža.

Sombor. Predavanja su održana: br. predsednik dr. Petrović: „O zastarelom birokratizmu pri finansiskom upravljanju bolnicama“, Ing. Balog: „O putevima“, rot. Živko Tolaček: „O tekstilnoj industriji i trgovini“, prof. Miloš Pavlović: „O psihologiji dece“, br. Krstoforović: O zasedanju A.E.C. u Zagrebu. — Jedna bratska večera je zgotovljena od ulovljenog jelena, koga je ulovio br. dr. Kosta Ćrgurov. — Pok. br. Milaniću odata je bratska pošta. — Ceo poslednji sastanak proveden je u pripremama oko pretstojeće proslave o kojoj se referiše na drugom mestu.

Split. Ovoga meseca od četiri sastanka dva su bila sa 100% frekvencijom. Od ukupnog broja 18 članova, 15 njih je imalo 100% frekvenciju. Iz kluba je istupio brat Inž. Stjepan Reljić, pošto je izgubio uslove za klasifikaciju jer nije više namješten kod tvornice za pravljenje cementa. Na sastanku 13-X. izabran je brat Reljić Stjepan za počasnog člana kluba za rotarsku god. 1937/38. — Predavanja i referate održala su braća: V. Rajić: O programu rada i običajima u raznim rotarskim inostranim klubovima, Dr. M. Abramić: o naučnom putovanju arheologa iz podunavskih zemalja kroz Bavarsku, popraćeno sa projekcijama, Dr. P. Rismondo: u čemu nam pomažu naočari, Dr. U. Stanger: rotarska škola (petminutno predavanje na svakom sastanku), Inž. P. Mardešić referat o svom predlogu: Izvorni rad, koji je predlog još u proučavanju, te će ga se naknadno iznijeti kao akciju čitavog distrikta. Nadalje je brat pretsjednik Inž. Mardešić održao predavanje: razvoj brodogradilišne industrije u Splitu, a u vezi posjete naše braće Jadranskim brodogradilištima u Splitu, gdje su braća predvođeni od brata Mardešića imali priliku da vide mnoge interesantne stvari u toj industriji kao i veliki napredak toga poduzeća.

Stara Kanjiža, Održan je dobro posećen sastanak u vidu sestrinske večeri. — Brat Dr. Terek čita članak iz Biltena R.K. Sofija, a koji je preštampan iz „Deutsche allgemeine Zeitunga“ o obrazloženju mera donešenih protiv rotarstva u Nemačkoj. — Braća odaju poštu uspomeni pokojnog brata Dr. Slavka Milanića, člana R.K. Novi Sad. — Vršer se dogovori sa bratskim klubom Sombor u pogledu proslave chartera, koji je na svečan način proslavljen i na kome su uzela učešća 11 braće i 4 sestre.

Stari Bečej. Brat predsednik Šuput iznosi svoj predlog o programu rada u toku jednog meseca. Prihvata se predlog i rešava se, da se prva nedelja posveti drugarstvu, kom prilikom braća mogu dovesti svoje supruge i najbližu rodbinu, i to uz prethodnu prijavu. Druga nedelja posvećena je služenju u klubu i održavanju referata iz zvanja. Treća nedelja posvećuje se diskusiji o aktuelnim rotarskim temama, i predavanjima iz stranih klubova. U četvrtoj nedelji predsednici svih komponentnih odbora podnose svoje izveštaje o dosada učinjenim i onome što su trebali uraditi shodno postojećem programu rada.

Subotica. Br. Dr. Boski održao je predavanje pod naslovom „Da i nas rotara mogu da uznemire današnji napeti i teški međunarodni odnosi“, dok je br. Dr. Pavlović u nizu vrlo zanimivih referata izneo historijat i uzroke krize Rotarstva u Nemačkoj. Br. Dr. Vujić održao je predavanje o Prvom Sajmu u Beogradu i njegovom značaju, dok je br. Gingold referisao o srdačnom prijemu, koji mu je bio ukazan u Užhorodu, prigodom posete tamošnjem klubu. Predradnje za narednu

našu „Zimsku ašciju“, koje je vodstvo i ovaj puta preuzeo vredni naš pastpredsednik br. Konen u punom su toku, te je očekivati da i ovogodišnja akcija neće nipošto zaostati za ranijima. — Priprema se proslava osmogodišnjice od osnutka kluba. — Imali smo i jedan radostan događaj: dne 3 o. mes. venčao se naš br. ing. Pohl. Svečanom činu prisustvovala su skoro sva braća. —

Sušak. Klub je preko svog člana Dra. Lipovščaka poduzeo akciju za sabiranje dobrovoljnih doprinosa u svrhu održavanja obuke o stenografiji na ovdašnjoj Državnoj Trgovačkoj Akademiji. Dne 6. oktobra održao je brat prof. Gjivović predavanje o svojim utiscima i doživljajima sa svog putovanja po Engleskoj i Holandiji. 13. oktobra održao je brat Antić zanimljivo predavanje o uzrocima koji su uplivali na kretanje cijena tekstilnih sirovina. Na svečanostima koje su održane u Zagrebu prilikom sastanka evropskog savjetodavnog odbora sudjelovalo je sa strane kluba 5 braće koja su i posjetila braća Dra. Viktora Ružića, bana Savske banovine, i zamolili ga da bi se zauzeo kod nadležnih, da se još svakako ove godine započne sa gradnjom posebne zgrade za Državnu Trgovačku Akademiju što je brat Ban i obećao. Dne 27. oktobra održan je redoviti tjedni sastanak u stanu brata Dra. Vladimira Kojića, generalnog konsula Jugoslavije na Rijeci, koji je tog dana slavio svoju krsnu slavu. Nakon sastanka održana je u najvećem raspoloženju intimna veselica, koja je potrajala do preko polanoći. — Braća su iskreno čestitala br. Ceriću naime novatje za počasnog konsula Čehoslovačke republike.

Šibenik. U ovom mjesecu počeo je oživljavati rad u našem Klubu. Budno je praćen rad EAC u Zagrebu, te su sva braća žalila što tom važnom sastanku nijesu mogli prisustvovati. — Brat Vičić je kroz ovaj mjesec održao dva lijepa predavanja i to prvo „o komponentnim odborima u pogledu našeg kluba“, u kojem je kao stari rotar i višegodišnji tajnik sa velikom rutinom i poznavanjem prikazao rad u Klubu skupa sa kompon. odborima i kako bi isti morali da funkcionišu. Drugo predavanje održao je u vezi sa predavanjem brata Bauera u Zagrebu i to o osiguranju radnika za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti, u kojem je na veoma lijep način prikazao težak put, kroz koje je ovo pitanje prolazilo do konačnog ostvarenja, kao što je i podvukao da je naš klub jedan od prvih, koji je to pitanje u Rotarstvu pokrenuo i da je na Rotarstvu bez sumnje najveća zasluga, da je do istog oživotvorenja došlo. — Sakupljen je iznos od Dinara 500 i poslan klubu u Petrovgradu za kupnju violine jednog darovitog siromašnog mladića.

Varaždin. Održana je sjednica Upravnog odbora Kluba, na kojoj su doneseni mnogi važni zaključci. Isto tako su održali sjednicu svi radni Odbori. — Klub je u velikom broju prisustvovao pogrebu rotara Dr. Milanića, člana R.K. Novi Sad, koji je u Varaždinu pokopan. — Posjetio nas je đak Umjetničke Akademije u Zagrebu g. Vojković, kojega Klub pomaže stalnim mjesečnim doprinosom i održao vrlo zanimljivo predavanje o prilikama, naučnoj osnovi, radu it.d. pomenute Akademije. — U Zagrebu nas je zastupao član Dr. Leitner i bio stalni tumač i pratilac Engleskih članova-gostiju. R. Klubova kod Savjetodavnog Odbora. — Predavanje je održao brat Dr. Šolc: „Sokratov proces, — tužba, obrana, osuda i smrt“, član Ing. Friedlander: „Potanki opis Jugoslovenskog Paviljona na Pariskoj izložbi, i član Dr. Posmodi: Referat o stvaranju nove čipkarske škole u Lepoglavi.

Velika Kikinda. Br. Nikolajević prikazao je radove Galadske vodne zadruga koja će isušiti bare i ritine u i oko Kikinde. Ovi će radovi služiti kao osnov za izvođenje sokolske petoletke. Sokolsko društvo namerava da od tzv. Stevančeve

bare, koja je do sada bila ruglo Vel. Kikinde i leglo komaraca i zaraze, načini gradinu Kralja Petra II. U tu svrhu dobilo je Sokolsko društvo od opštine 18 jut. močvarnog zemljišta, koje postepeno treba da se pošumi i gde, sem toga, treba da se podigne veštačko jezero, letnje kupatilo, dečje obdanište it.d.. R. K. je rešio da ovaj poduhvat i moralno i materijalno što efikasnije potpomogne. — Br. ing. Trifunac održao je jedno uspelo predavanje o armiranom betonu i njegovoj primeni. — Br. Dr. Semzö tretirao je jednu interesantnu i aktuelnu temu: O vitaminima. Izneo je istorijat ovoga pitanja, opisao pojedine vrste vitamina, njihov značaj i njihovu primenu. Zatim je prikazao istraživački rad prof. Szentgyörgy-a i pronalazak vitamina C. Pošto je ovo predavanje slučajno koincidiralo sa odlikovanjem prof. Szentgyörgy-a Nobelovom nagradom to je na sastanku kluba rešeno da se ovim povodom čestita R. K. Szegedin, čiji je član prof. Szentgyörgy.

Vinkovci. Br. dr. Divić pokrenuo je pitanje o nelojalnoj utakmici u trgovačkom poslovanju, pa su u debati uzela učešće sva prisutna braća. — U dogovoru sa br. Guvernerom Charter proslava ovog kluba određena je za 20 novembar. — Na proslavu u Sombor prijavilo se da idu sedmoro braće.

Vršac. Na molbu R. K. Petrovgrad dodeljena je pomoć talentovanom mladiću Petru Toškovom, učeniku Muz. akademije u Zagrebu 300 din. za kupovinu violine. — Br. dr. Langer drži predavanje: o proizvodnji i prodaji kave. — Odata je pošta pok br. Milaniću, članu R. K. Novi Sad. — Predavanje br. Slaviše Košćevića, R. K. Karlovac, o konkordatu čitao je dr. Stefanović i ispunio čitanjem i debatom dve klupske sednice.

Vukovar. Primljena su dva nova člana: prof. Ivan Klarić i Stevo Maksimović vrlo svečano i oduševljeno. — Nastavlja se prošlogodišnji rad na akciji za pomoć školskoj kuhinji preko zime. — Br. Wachslar daje referat sa svoga puta u Nišu i Moravskoj banovini.

Zagreb. Djelovanje Rotary kluba Zagreb u mjesecu oktobru 1937 bilo je u znaku četvrtog cilja, — Već na prvoj sjednici priredio nam je ugodno iznenađenje bivši član našega kluba brat Raymond Warnier, da je održao jedno vrlo zanimljivo i poučno predavanje o Portugaliji, zemlji u kojoj sada stalno živi. — Treba da istaknemo na ovom mjestu da je brat Raymond Warnier zadužio u velike jugoslavensko Rotarstvo, pošto je od prvog dana svog boravka u Portugaliji radio na što boljem upoznavanju i zbliženju Jugoslavije i Portugalije. — Gost — rotar Milan Naumović, član Rotary kluba Montreal (Kanada), dao je isto tako jedan vrlo interesantan naročito zbog prikaza stanja naših iseljenika u Kanadi i opisa djelatnosti tamšnjih Rotary klubova. — Čak i jedno predavanje o „Rotarskom pokretu“ imademo da zabilježimo. Održao ga je gost rotar prof. Arturo Castiglioni, član Rotary kluba Trieste. Njegov opis rotarstva u pojedinim zemljama, usporedbe i opažanja zadivili su sve prisutne. — Najvažniji događaj u životu Rotary kluba Zagreb u mjesecu oktobru čini godišnja konferencija članova Evropskog Savjetodavnog Odbora, koja je održana od 13. do 16. oktobra o. u. — izveštaji o ovom vrlo važnom događaju objelodanjeni su na drugom mjestu.

Zemun. 20 oktobra o. g. posetilo je bratski klub Pančevo dvanaestoro braće, gde su bratski dočekani, počašćeni i ispraćeni. — Po pozivu R. K. Zagreb otputovao je tamo na svečanosti br. pretsjednik Kon. — Br. Mahin je održao veoma informativno predavanje: Stara i nova Kina. — Razdane su pomoći za ovu zimu: dvojici dobrih a siromašnih đaka (iz gimnazije u Trg. akademije) po 500 din. a na 4 đačke kuhinje razdeljeno je 1.200 dinara.

7 DISTRIKT R. I.

PRISUSTVOVANJE NA KLUPSKIM SASTANCIMA
IZVEŠTAJ ZA MESEC OKTOBAR 1937 GOD.

Redni broj	IME KLUBA	Broj članova konc. meseca	Broj održ. sastanaka	Prosečni broj članova	Prosečni broj prisutnih čla- nova	Prosečni me- sečni postotak	a nci sa 100%/o prisutnih	Primedbe
1	Bačka Topola	16	4	16	14.75	92.19	1	
2	Banja Luka	15	4	15	9.75	65.00	0	
3	Beograd	50	4	50	32.00	64.00	0	
4	Bitolj	20	4	20	13.00	65.00	0	
5	Čuprija-Jagodina-Paraćin	21	5	21	14.00	66.67	0	
6	Dubrovnik	17	4	17.75	12.50	70.42	0	
7	Karlovac	22	4	22	17.25	78.41	0	
8	Leskovac	21	4	21	13.75	65.48	0	
9	Ljubljana	40	4	40.50	31.75	78.44	0	
10	Maribor	41	4	41	32.50	79.26	0	
11	Niš	21	4	21	14.75	70.24	0	
12	Novi Sad	35	5	35.20	22.40	63.65	0	
13	Osijek	32	4	32	27.50	85.94	1	
14	Pančevo	29	4	29	25.00	86.21	0	
15	Petrovgrad	22	4	22	18.00	81.82	0	
16	Sarajevo	25	4	25	16.00	64.00	0	
17	Skoplje	29	4	29	20.25	69.82	0	
18	Slavonski Brod	19	4	18.75	16.00	85.38	0	
19	Sombor	17	4	17	14.00	82.36	0	
20	Split	18	4	18.25	17.50	95.83	2	
21	Stara Kanjiža	24	4	24	17.75	73.96	0	
22	Stari Bečej	18	4	18	16.25	90.28	1	
23	Subotica	30	4	30	20.25	67.50	0	
24	Sušak	30	4	30	23.75	79.17	0	
25	Šibenik	18	4	18	9.00	50.00	0	
26	Varaždin	22	5	22	20.20	91.82	2	
27	Velika Kikinda	16	4	16	13.75	85.94	0	
28	Vinkovci	16	4	16	14.75	92.19	1	
29	Vršac	20	4	20	16.00	80.00	0	
30	Vukovar	18	4	17.50	16.00	91.49	0	
31	Zagreb	52	4	52.00	37.25	71.64	0	
32	Zemun	25	4	25.00	19.25	77.00	0	
UKUPNO		799	X	799.95	606.85	2461.11	8	
PROSEČNO		X	X	25.00	18.96	76.91	X	

NAPOMENA:

Broj klubova koji nisu poslali izveštaj: 0
Broj klubova koji imaju frekvenciju 70% ili više: 22

GDE SE SASTAJU I GDE OTSEDAJU ROTARI?

BAČKA TOPOLA KAFANA BAKAJI

(utorak, 20 h)

MORAVA - ČUPRIJA KANTINA ŠEĆERANE

(petak, 20 h)

BANJA LUKA HOTEL PALACE

(petak, 20 h) topla i hladna tekuća voda,
centralno grejanje, kafana

NIŠ HOTEL „PARK“

(sreda, 20 h) topla i hladna tekuća voda,
najmoderniji komfor, garaža,
centralno grejanje itd.

BEOGRAD HOTEL SRPSKI KRALJ

(poned. 20 h) topla tekuća voda, centr. gre-
janje, vodeći hotel u Beogradu

NOVI SAD TRGOVAČKI DOM

(petak, 20 h)

BITOLJ HOTEL JEVTIĆ

(sreda, 20 h) vodeći hotel u Bitolju,
tekuća voda u sobama, garaža

OSIJEK GRAND HOTEL

(četvrtak, 20 h)

DUBROVNIK GRAND HOTEL IMPERIAL

(četvrtak, 20 h) vodeći hotel u Dubrovniku

PANČEVO PIVARA WEIFERT

(sreda, 20 h)

KARLOVAC VELIKA KAVANA

ponedeljak, 20 h)

PETROVGRAD HOTEL VOJVODINA

sreda, 20 h)

LESKOVAC HOTEL KOSTIĆ

(četvrtak, 20 h) tekuća voda u sobama

SARAJEVO HOTEL EVROPA

(poned. 20 h) topla i hladna tekuća voda,
centralno grejanje, garaža itd.

LJUBLJANA GRAND HOTEL UNION

(sreda 20 h) topla i hladna tek. voda, centr.
grej., vodeći hotel u Ljubljani

SKOPLJE HOTEL BRISTOL

(petak, 20 h) topla i hladna tekuća voda,
centr. grejanje, garaža itd.

MARIBOR VELIKA KAVARNA

(pon., 19.30 h) Café-Restaurant-Bar

SLAVONSKI BROD HOTEL CENTRAL

(poned. 20 h)

SOMBOR TRGOVAČKI DOM (utorak, 20 h)	VARAŽDIN GRAND HOTEL NOVAK pionir hotel svih staleža (petak, 20 h)
SPLIT HOTEL CENTRAL topla i hladna tekuća voda: (sreda, 20.30 h) kafana itd.	VELIKA KIKINDA U klupskim prostorijama Francuskog kluba (sreda, 20 h) u domu Kralja Petra Oslobodioca
STARA KANJIŽA KAVANA BAGI (četvrtak, 20 h)	VINKOVCI HOTEL LERNER (utorak, 20 h)
STARI BEČEJ HOTEL IMPERIAL tekuća voda, centralno (četvrtak, 20 h) grejanje, garaža	VRŠAC HOTEL SRBIJA (utorak, 20 h)
SUBOTICA HOTEL SRPSKI KRALJ topla i hladna tekuća voda, (sreda, 20 h) centr. grejanje, garaža itd.	VUKOVAR GRAND HOTEL (ponedeljak, 20 h)
SUŠAK PARK HOTEL (sreda, 20 h)	ZEMUN HOTEL CENTRAL topla i hladna tekuća voda, (četvrtak, 20 h) centralno grejanje, garaža itd.
ŠIBENIK GRAND HOTEL KRKA tekuća voda, centr. grejanje, (četv. 20.30 h) garaža itd.	ZAGREB GRAND HOTEL ESPLANADE vodeći hotel u Zagrebu (poned. 20 h)

„SARTID“

Direkcija: BEOGRAD
 TERAZIJE 5 — TEL. 30.386

Fabrika: SMEDEREVO
 TELEFON BROJ 6

Brodogradilište: šlepovi, motorni šlepovi, bageri, remorkeri, putnički brodovi i t. d.

Mostogradnja: gvozdeni mostovi i konstrukcije, rezervoari, dizalice, železničke skretnice i t. d.

Presovane i kočane izrađevine: potkovice, osovine, lopate, kočnice, sekire, šinski ekseri, ašovi, pijuci i t. d.

Valjaonica: CRNI LIM, sve dimenzije debljine 0.3—3.5 mm.
 POCINKOVANI LIM, sve dimenzije deblj. 0.3—3.5 mm.

Srpsko Akcionarsko Rudarsko Topioničko Industrijsko društvo

Заштитите своју имовину од провале, крађе и пожара!

Јадранско - подунавска банка

Београд, Краља Милана ул. 11

изнајмљује по врло побољним условима

СЕФОВЕ (ЧЕЛИЧНЕ КАСЕ)

у разним величинама.

Модерно уређени сефови су смештени и челичном трезору, у сутерену банчине палате и веома су погодни за осигуран смештај хартија од вредности, важних докумената, накита и других драгоцености.

Нарочите кабине за рад омогућавају закупцу, да се служи са сефом несметано и у потпуној дискрецији.

★

За услове и информације обрати се на:

**Одељење сефова
Јадранско-подунавске банке.**

TVORNICA ŠEŠIRA

ARMIN ROTH - SUBOTICA

UTEMELJENA 1889, GODINE

Proizvodi 7200 šešira i 2800 kapa i kačketa tjedno — Šeširi od vune, filca (zečje diake), velura i lodena — Kačketa za sport i za putovanje — Učeničke i matroske kape Šeširiće za decu — Baret (bere) kape

ZAPOS LUJE 200 RADNIKA

Železnina - veletrgovina

Pinter & Lenard

MARIBOR

Velika zaloga - Solidne cene

Brzovjav: Pinlen

Telefon: 22-80 i 22-82

ВРЕМЕ

ДОНОСИ
СВЕ...

...И
ЗАТО ГА
СВИ
ЧИТАЈУ

ВРЕМЕ
КЊИЖЕВНОСТ И УМЕТНОСТ.

ПОЛИТИЧКИ
ВРЕМЕ
ДНЕВНИК

ВРЕМЕ
ЗА НАШЕ СЕЛО

ВРЕМЕ
ПРИВРЕДНИ ЖИВОТ

ВРЕМЕ
ЗА ВАС, ГОСПОЋЕ!

ВРЕМЕ
СПОРТ И ФИЛМ

ВРЕМЕ
ДЕЦЕ ВРЕМЕ

Државна Хипотекарна Банка

Краљевине Југославије

(пређе Управа фондова
основана 1862 г.)

БАНКОМ УПРАВЉА НЕЗАВИСАН УПРАВНИ ОДБОР
Централа у Београду

ГЛАВНИ ФИЛИЈАЛИ:

ЗАГРЕБ, ЉУБЉАНА, СПЛИТ, САРАЈЕВО, ЦЕТИЊЕ, НОВИ
САД, НИШ, СКОПЈЕ и БАЊА ЛУКА

АГЕНЦИЈЕ:

КРАГУЈЕВАЦ, ВАЉЕВО, ЧАЧАК, ЗЕМУН, ПЕТРОВГРАД,
БИТОЉ и ПРИЈЕПОЉЕ

ГЛАВНИ ПОСЛОВИ БАНЧИНИ:

Рукује свим државним и јавним фондовима: депозитима, пупилним и црквеним капиталима, манастирским, општинским и задужбинским новцем итд.

Емитује обвезнице и заложнице

Прима улоге на штедњу

Одобрава зајмове на непокретности, а општинама и самоуправним телима на прирез и приход

Есконтује менице новчаних завода

Ломбардује хартије од вредности, акције Народне банке и Привилеговане аграрне банке и благајничке записе Министарства финансија — Есконтује наредне купоне са својих заложница доларске емисије (Селигман) које су нострификоване у Краљевини.

За све банчине обавезе јамчи држава.

За сва обавештења обратити се на адресу:

Државна Хипотекарна Банка, Београд

или њеним Филијалама

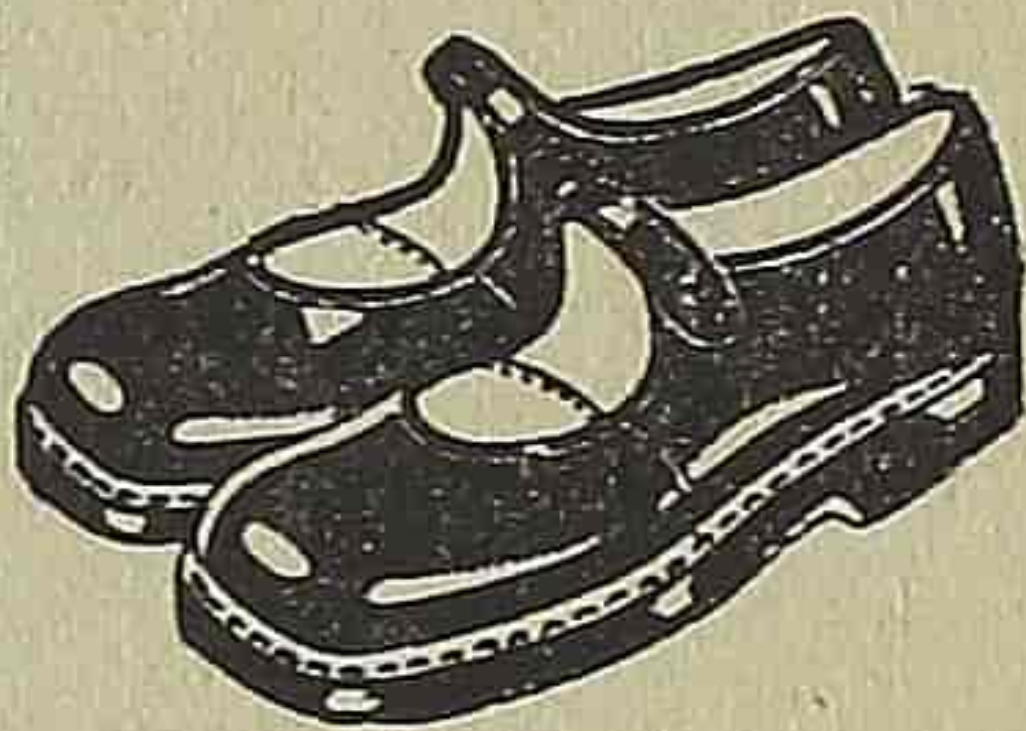
Dobre cipele dobar uspjeh

29

2402-61000
Najblike, najtrajnije i najpodesnije cipele za
gimnastiku i sport. Vel. 35-42 Dln 35.-

59

6302-01
Za svečane prilike najbolja obuća za djecu
od finog laka sa kožnim djonom i gumenom
pntom.

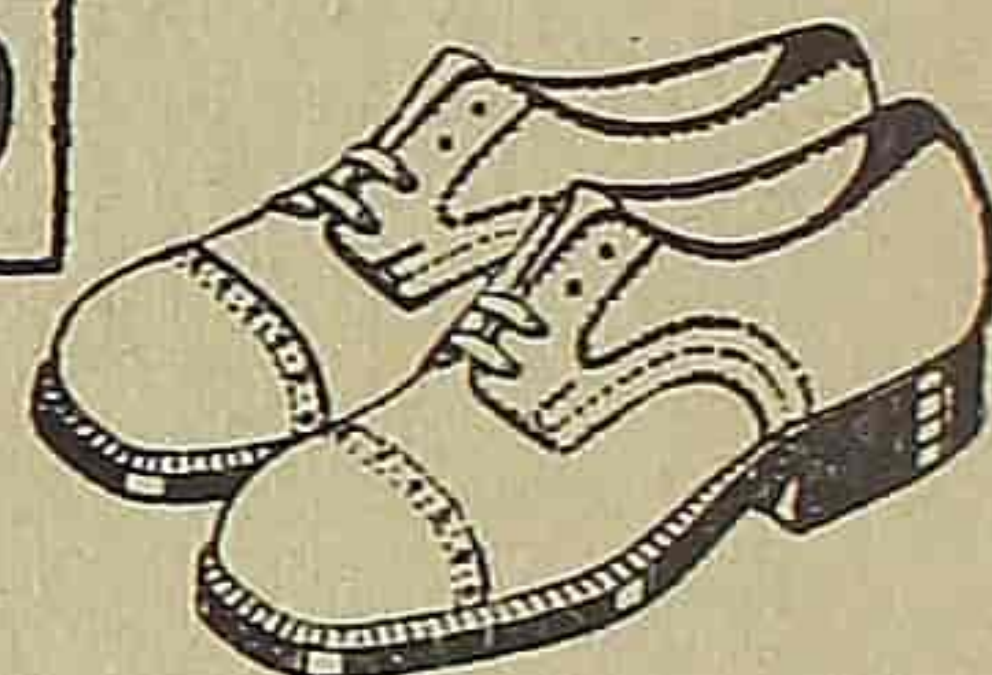
59

6302-64225
Dječje cipelice od najfinijeg laka sa žvrsim
kožnim djonom i lijepim ukrasom na vezl-
vanju.

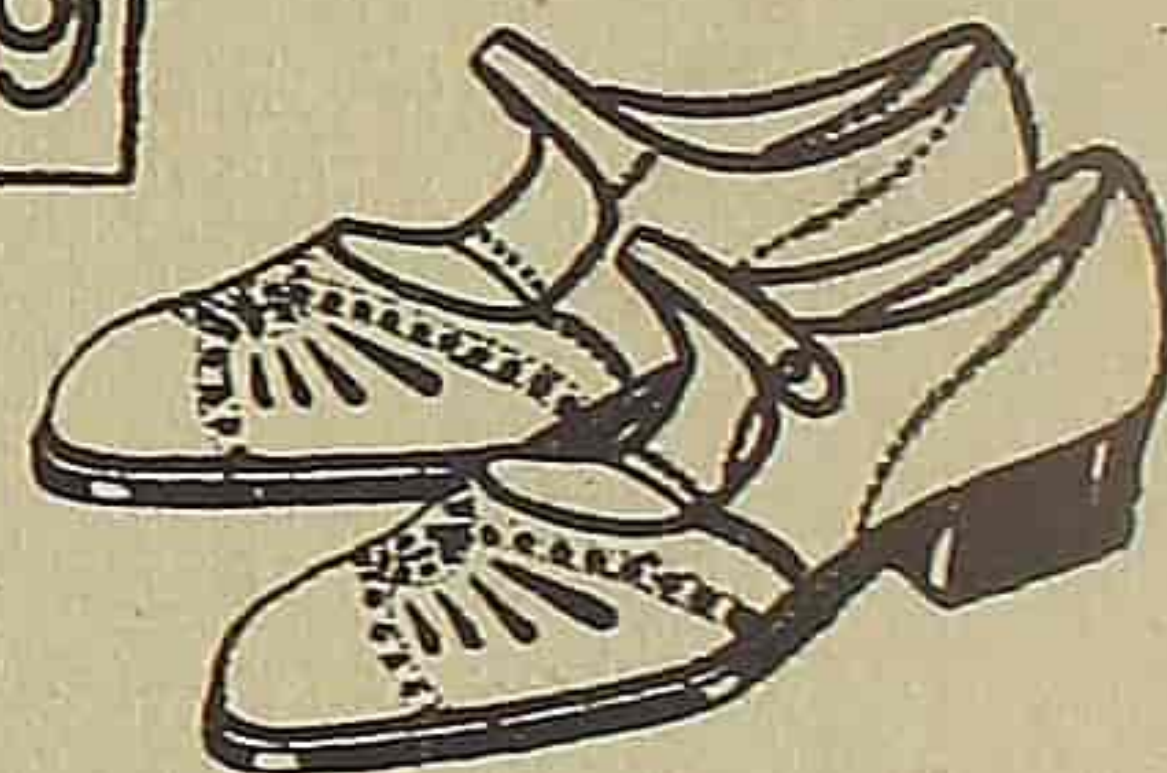

69

6622-44722
Vrlo omiljena i najviše tražena dječja cipela
od finog tetecog laka sa žvrsim kožnim
djonom.

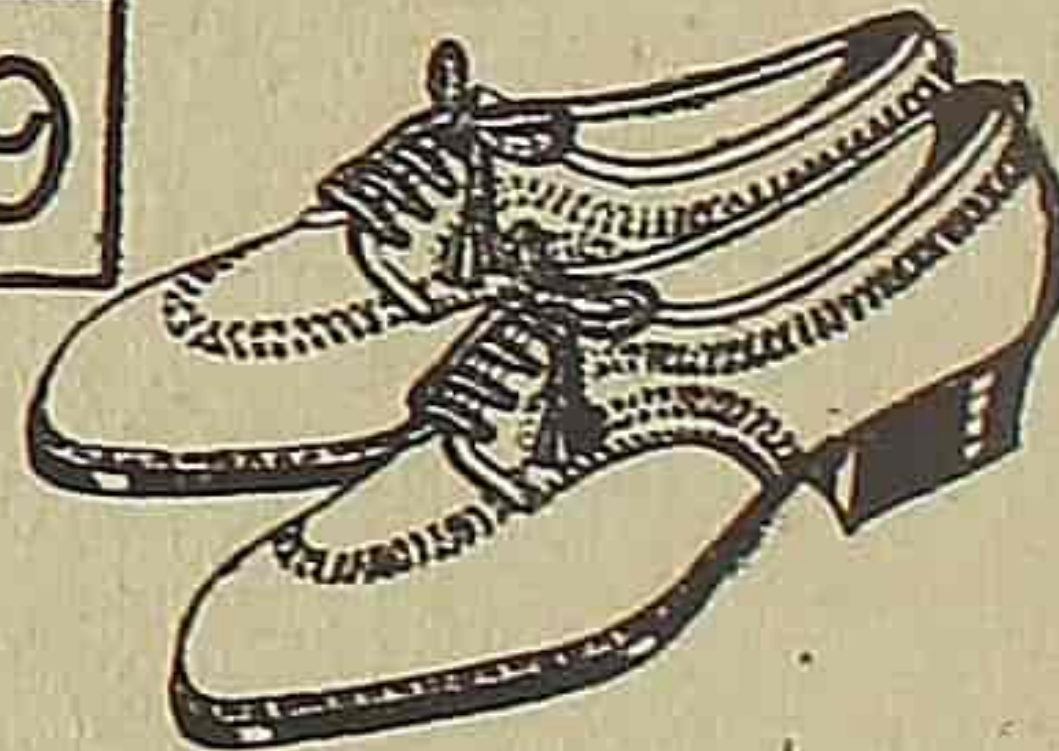
69

4975-46597

Najprikladnija dječja cipela od
španju preko rista.

89

6524-48
Vrlo lijepe cipele od najfinijeg laka sa
novijim ukrasom i izdržljivim kožnim djonom
za naše mlade gimnazijalce.

Rata